PÁRTÉPITÉS
KISKÖNYVTÁRA
23

D. GOGINAVA

PÁRTELLENŐRZÉS AZ ÜZEMBEN

SZIKRA

SZIKB

PÁRTÉPÍTÉS KISKÖNYVTÁRA

26. sz.

D. GOGINAVA

PÁRTELLENŐRZÉS AZ ÜZEMBEN

SZIKRA

BUDAPEST 1950

A mű eredeti címe:

ПАРТИЙНЫЙ КОНТРОЛЬ НА ПРЕДПРИЯТИИ

ГОСПОЛИТИЗДАТ 1949.

Fordította:

SIKLÓSI MIHÁLY

Felelős kiadó a Szikra Könyvkiadó vezérigazgatója

BEVEZETÉS

Az üzemi alapszervezetek teljes felelősséggel tartoznak a Pártnak az üzem működéséért, az állami tervek idejében való és kiváló minőségü teljesítéséért.

A SzK(b)P szervezeti szabályzata hangsúlyozza ezt a felelősséget és minden üzemi pártszervezetnek jogot ad arra, hogy állandóan ellenőrizze az üzem, gyár stb. adminisztrációs tevékenységét.

Sok alapszervezetnek, egyebek közt a moszkvai, Kirovról elnevezett „Dinamo" gyár pártszervezetének sokéves ellenőrzési tapasztalatai azt bizonyítják, hogy az állami feladatok és tervek sikeres teljesítése, az egész üzemi munka minőségi javítása nagy mértékben az ellenőrzés helyes megszervezésétől függ.

Az üzemi pártszervezet szerepét és tekintélyét jelentős mértékben emeli az a körülmény, hogy ellenőrizheti az üzem gazdasági tevékenységét.

A Kirovról elnevezett „Dinamo" gyár régi hazai villanyipari vállalat. Nemrégen ünnepelték a gyár ötvenéves fennállását. Az üzemben 1903-ban bolsevik pártsejt alakult. Ez a bolsevik pártsejt az első moszkvai pártsejtek közé tartozik. Több mint negyvenéves történelme alatt erős üzemi pártszervezetté fejlődött, amely nagyszámú mühely-pártszervezetből és pártcsoportból áll.

A dicső forradalmi hagyományokon nevelkedett üzemi kollektíva az első sorokban harcolt és harcol hazánk fel-

virágzásáért, a szocialista ipar egyre újabb és újabb sikereiért, az ipar technikai haladásáért.

Üzemünk munkásai, mérnökei, technikusai és tisztviselői legkedvesebb és legjelentősebb emléküknek tartják a Pártunk és népünk vezéreivel, Leninnel és Sztálinnal való történelmi jelentőségű találkozásaikat.

Lenin 1921 november 7-én meglátogatta a gyárat. A munkások ünnepi gyülésén beszédet tartott és az üzem kollektíváját felhívta, hogy erősítsék a fiatal Szovjet Köztársaság gazdasági és katonai erejét és azt a „lélekzetvételi szünetet", amelyet az intervenciósok és a fehérgárdisták szétzúzása következtében nyertek, fordítsák a szovjet ipar megerősítésére és fejlesztésére, segítsék lehetőség szerint a falu villamosítását.

A nagy Lenin felhívására az üzem bolsevikjai mozgósították a munkásokat és tisztviselőket arra, hogy részt vegyenek az üzem helyreállításában és Lenin zseniális tervének, az ország villamosításának megvalósításában.

Az üzem kollektívája ekkor a pártszervezet vezetése alatt megindította a legegyszerűbb típusú gépek és készülékek termelését.

Az üzem már a szovjet hatalom első éveiben sokat tett Lenin útmutatásainak teljesítése érdekében. Az üzem huszonötéves fennállásának napján, 1922 május 14-én ezt írta a Pravda:

„Ha minden üzem úgy végezné munkáját, mint a «Dinamo», nem kellene félnünk sem az antanttól, sem a belső ellenforradalmároktól. Igazodjatok a moszkvai munkások harcos üzeméhez." Ilyen nagyra értékelte az ország üzemünk szolgálatait.

A kollektíva életében jelentős és felejthetetlen esemény volt Ioszif Visszarionovics Sztálin 1924 november 7-i látogatása is.

Ez a látogatás abban az időben történt, amikor országunkban a szocializmus építésének a kérdése került előtérbe.

Sztálin elvtárs látogatása üzemünkben kiemelte a „Dinamo" dolgozóinak az ország szocialista újjáépítésében betöltött nagy szerepét.

Üzemünk vörös könyvébe Sztálin elvtárs történelmi jelentőségű bejegyzést írt, amelyben zseniális előrelátással jelölte ki országunk útját a szocializmus felépítésében.

„Kívánom a «Dinamo» munkásainak — írta Sztálin elvtárs — valamint egész Oroszország munkásainak, hogy iparunk fellendüljön, hogy a proletárok száma Oroszországban a legközelebbi időszakban 20—30 millióra növekedjék, hogy a falvakban a kollektív gazdaság felvirágozzék és befolyása alá vesse a magángazdaságot, hogy a fejlett ipar és a falusi kollektív gazdaság véglegesen egybeforrassza a gyárak proletárjait és a föld munkásait egyetlen szocialista hadseregbe..."*

A pártszervezetet Lenin és Sztálin útmutatásai vezették munkájában és a kollektíva minden erejével a termelés újjászervezésére és kibővítésére, az újfajta gyártási típusok elsajátítására törekedett.

A háborúelőtti sztálini ötéves tervek éveiben a Kirovról elnevezett „Dinamo" üzem a legnagyobb kapacitású szovjet villanyipari vállalat lett és fontos népgazdasági jelentőségre tett szert.

Nincs a népgazdaságnak egyetlen olyan ága sem, ahol ne lennének „DK" jelzésű motorok és készülékek.**

A Párt és Sztálin elvtárs felhívására a „Dinamo" dolgozói már a Nagy Honvédő Háború első napjaiban a honvédelem erős bástyájává fejlesztették üzemüket. Az üzem kollektívája teljesítette a sztálini utasítást: „Mindent a frontnak", „Mindent az ellenség feletti győzelemért" s valóban, minden erejét mozgósította. S rövid idő alatt elsajátította mindannak a gyártását, amire a frontnak szüksége volt.

A Párt és a kormány igen nagyra értékelte az üzem kollektívájának önfeláldozó munkáját. 1943-ban az üzemet az állami fontosságú feladatok sikeres teljesítéséért Lenin-renddel tüntették ki, 1947-ben pedig az üzem ötvenéves fennállásának ünnepén megkaptuk munkánkért a Vörös Zászló érdemrendet. Üzemünk háromszáznál több munkását, mér-

* *Sztálin.* A Szovjetunió agrárpolitikájáról. Szikra 1949. 47. old.

** DK — a Kirovról elnevezett „Dinamo" üzem orosznyelvű rövidítése. — *Ford.*

nöki és müszaki dolgozóját tüntették ki a Szovjetunió érdemrendjeivel és kitüntetéseivel.

Az üzem-kollektívája tizenöt esetben érdemelte ki az Állami Honvédelmi Bizottság Vörös Vándorzászlaját és ezzel abban a magas megtiszteltetésben részesült, hogy örökre megtarthatta a hátország dolgozóinak ezt a gárdazászlaját, amely a legnagyszerübb tanúbizonyítéka a „Dinamo" dolgozói munkahöstetteinek. Midön a „Dinamo" dolgozói örök megörzésre átvették az Állami Honvédelmi Bizottság Vörös Vándorzászlaját, Sztálin elvtárshoz intézett üdvözletükben a következöket ígérték: „A háború éveiben szerzett minden tudásunkat és minden tapasztalatunkat a munka termelékenységének további fokozására. a gyártmányok kibocsátási ütemének további növeléséért vívott harcra fogjuk fordítani."

A zászló, mely a háború éveiben a győzelem érdekében munkahöstettekre sarkalt bennünket, az üzemi kollektíva elött a munka hösiességének jelképe lett a háborúutáni nagyszabású sztálini ötéves terv megvalósításának nagy, történelmi jelentöségü ügyében. Az üzem kollektívája. az egész szovjet néphez hasonlóan, hatalmas lelkesedéssel fogadta a Szovjetunió népgazdaságának helyreállítására és továbbfejlesztésére irányuló háborúutáni sztálini ötéves tervet. A pártszervezet vezetése alatt müködö üzem kollektívája a szocializmus építésének sokéves teljes tapasztalatát arra szenteli, hogy idö elött teljesítse ezt a tervet.

A moszkvaiak Sztálin elvtárshoz intézett, 1949 június 16-án közzétett levelében a „Dinamo" üzeme a moszkvai élüzemek között szerepel, amelyek idö elött teljesítették a háborúutáni sztálini ötéves tervet.

A „Dinamo" dolgozói már 1948 november 29-én jelentették, hogy a háborúutáni sztálini ötéves tervet három évnél rövidebb idö alatt teljesítették. Az 1948-as év tizenegy hónapja alatt az üzem annyit termelt, amennyit az ötéves terv az egész 1950-es évre irányoz elö.

1948-ban a „Dinamo" dolgozói 20 százalékkal túlszárnyalták az 1950-re elöirányzott termelés mennyiségét. 1949 elsö öt hónapjában az üzem termelésének színvonala

28 százalékkal volt magasabb az előző évi színvonalnál. Az elektromos berendezések háborúelőtti termelését több mint kétszeresen túlszárnyalták.

Ezeket az eredményeket az üzem kollektívájának sokoldalú, megfeszített munkájával érték el. Az üzem kollektívája gondoskodott a termelés technikájának tökéletesítéséről, törődött azzal, hogy észszerüsítsék a munkafolyamatokat, törődött a káderek képzésével és szakképzettségük emelésével, ügyelt arra, hogy betartsák a takarékosság rendszabályait és előmozdította a termelés ütemét fokozó új utak keresését és felhasználását.

A „Dinamo" dolgozói az ötéves terv idöelötti teljesítésének sikereit a pártszervezet vezetése alatt vívták ki, amely az üzem kollektíváját mozgósította az elöttük álló feladatok megoldására. Ezeket a sikereket azzal érték el, hogy a kommunisták és a komszomolisták a versenyzők élcsoportjában haladnak, alkotó és önfeláldozó munkájukkal, személyes példáikkal minden dolgozót új munkahöstettekre lelkesítenek.

A gazdasági tevékenység ellenörzésével és azzal, hogy a mühelyek és üzem munkájában felmerülö alapvetö kérdéseket egészében veti fel, a pártszervezet a termelés általános fellendítésére és fokozására keres módszereket.

A pártszervezet ehhez a kollektíva minden erejét igénybeveszi és ezt az erőt az a sztálini útmutatás vezérli, hogy „... a gazdasági sikerek, azok tartóssága és maradandósága teljesen a pártszervezeti és pártpolitikai munka sikereitöl függnek, hogy e nélkül a feltétel nélkül a gazdasági sikerek homokra építetteknek bizonyulhatnak".*

* *Lenin—Sztálin.* Párt és pártépítés. Szikra 1950. 713. old.

I

HARC A TERVÉRT ÉS A VÁLLALAT GAZDASÁGI TEVÉKENYSÉGÉNEK PÁRTELLENŐRZÉSE

A SzK(b)P Központi Bizottságának az ivanovói gyapjúmosókombinát, a gluhovói pamutkombinát és a taskenti textilkombinát pártbizottságainak munkájáról szóló közismert határozata nagyjelentőségű valamennyi üzemi alapszervezet szempontjából.

Ez a határozat pontosan meghatározza a pártszervezetek feladatát a politikai vezetés és a vállalatok gazdasági ellenőrzése terén.

Ezek a feladatok abban foglalhatók össze, hogy a pártpolitikai és üzemi munka helyes társítása révén biztosítani kell a termelési terv havonkénti teljesítését és túlteljesítését, biztosítani kell azt, hogy a gyártmányok minőségén rendszeresen javítsanak, meg kell valósítani valamennyi termelési tartalék maximális kihasználását, valamint a munka- és termelési fegyelem megerősítését. A SzK(b)P Központi Bizottsága utasítása szerint a pártszervezeteknek harcolniok kell azért, hogy a vállalat munkája ütemesen folyjék, hogy a technológiai fegyelmet legszigorúbban betartsák, ügyelniök kell arra, hogy a technikát állandóan tökéletesítsék és minél jobban kihasználják a szerszámot, anyagot, nyersanyagot. A pártszervezeteknek küzdeniök kell továbbá azért, hogy a munkát és a bérezést helyesen szervezzék meg és törődniök kell a munkások szakképzettségének fokozásával.

A mindennapos politikai vezetéssel egyidöben a pártbizottság köteles állandóan ellenőrizni, hogy a vállalatveze-

tők és az üzemi kollektívák idejében és lelkiismeretesen teljesítik-e az állam és a Párt által kitüzött feladatokat a termelés megszervezése, az új technikai vívmányok meghonosítása és a tervek teljesítése terén.

A SzK(b)P Központi Bizottsága arra kötelezte a pártbizottságokat, hogy „teljes mértékben érvényesítsék jogaikat az adminisztráció ellenőrzésében, amit számukra a SzK(b)P szervezeti szabályzata biztosít, állandóan ellenőrizniök kell a műhelyeket és részlegeket a termelés feladatainak és szükségleteinek, valamint a munkások életkörülményeinek és szükségleteinek megfelelően; állandóan tájékozottnak kell lenniök afelől, hogy mi történik a termelés minden részlegén, kötelességük továbbá, hogy idejében feltárják a gazdasági vezetők hibáit, figyelmeztessenek ezekre a hibákra és téves intézkedésekre, ezenkívül a pártbizottságok feladata, hogy bátor kritikát és önkritikát indítsanak meg."*

A vállalatoknál az a pártmunka legfontosabb feladata, hogy erősítse a pártszervezet szerepét és befolyását a termelési terv teljesítésében. A pártmunka és a pártvezetés minőségét mindenekelőtt abból ítélhetjük meg, hogy miként teljesíti a vállalat az állami tervet. Ennek a főfeladatnak a megoldásához az szükséges, hogy a pártszervezet rendszeresen ellenőrizze az adminisztráció gazdasági tevékenységét, helyesen ossza be a kádereket a különböző helyekre, mindenképpen javítsa a nevelőmunkát és minden esetben találja meg azokat a döntő kérdéseket, amelyek megoldásától a terv sikeres teljesítése és túlteljesítése függ.

A háborúutáni ötéves terv az ország többi vállalatához hasonlóan a „Dinamo" üzem előtt is a további fejlődés széles távlatait tárta fel, ami az 1950-es nagyszabású termelési feladatokban nyer kifejezést. Így a „Dinamo" üzemének is foglalkoznia kellett a termelés további profilirozásával és kiterjesztésével. Ez azért vált szükségessé, mert az ötéves terv több olyan erősebben szakosított és nagyüzemi termelést folytató üzem felépítését és üzembehelyezését irányozta

* A „Propaganda és agitáció a SzK(b)P határozataiban és dokumentumaiban" c. gyüjtemény 573. old. Goszpolitizdat 1947. (oroszul).

elő, amelyeknek ki kell elégíteniök a vasúti, városi és városkörnyéki közlekedés és az ipar egyre növekvő, elektromos berendezésekben mutatkozó szükségletét.

Magától értetődik, hogy az üzemi pártszervezet nem állhatott félre, amikor ennek a munkások, mérnöki és műszaki dolgozók egész kollektíváját érdeklő alapvető kérdésnek a megoldásáról volt szó. Ez volt a pártszervezet elsőrendü feladata a gazdasági tevékenység ellenőrzésének megvalósításában.

A gazdasági tevékenység hatékony pártellenőrzésének megvalósítása azt jelenti, hogy képesek vagyunk a mánál messzebb látni, előretekinteni és minden pillanatban látjuk a vállalat fejlődésének távlatait.

Az üzem ötéves tervének kidolgozása és jóváhagyása volt az az alapvető és legfőbb láncszem, amit a pártszervezet magára vállalt, amikor arra törekedett, hogy konkrét formában meghatározza az üzemi kollektíva feladatait és helyét országunk népgazdaságában.

Az üzem ötéves tervét a pártbizottság ülésén vitatták meg. Ezt komoly elökészítő munka előzte meg: a terv kidolgozásában résztvett az üzem sok vezető dolgozója, mérnöke, technikusa és sztahanovistája.

A helyesen megszervezett pártellenőrzés ereje és jelentősége abban rejlik, hogy a dolgozók aktívájának támogatására és kezdeményezésére támaszkodik. A pártszervezet az üzem gazdasági irányításához felhasználja a vállalat teljes kollektívájának tapasztalatait és tudását, hogy ezzel állandóan javítsa a gazdasági irányítás rendszerét, fokozza a vezetőség müködő- és munkaképességét. A pártszervezet a pártellenőrzés eredményeképpen még magasabbra emeli a munkások, mérnöki és műszaki dolgozók, tisztviselők politikai és termelői tevékenységét, kineveli és megerősíti felelősségérzetüket üzemük, mühelyük, részlegük irányában. A „Dinamo" üzem pártbizottsága ebből indul ki, amikor az adminisztráció ellenőrzését megszervezi.

Az üzem ötéves tervét úgy összeállítani, hogy csak a tervező szervek dolgozóinak erejére támaszkodjanak, még csak gondolni sem lehetett. Erre a munkára a dolgozók

nagyobb tömegét vonták be, akik a sztálini ötéves tervek és a Nagy Honvédő Háború éveiben összegyűlt termelési és technikai tudással és tapasztalattal rendelkeztek.

A terv összeállításában az üzem dolgozóinak százai vettek részt. A terv elvi körvonalainak meghatározása a kollektív alkotómunka eredménye volt. Az ötéves terv részleteit a párt- és gazdasági aktíva ülésein minden szempontból megvitatták, majd jóváhagyás végett bemutatták a Villanyipari Minisztériumnak.

A teljes kollektíva komoly alkotómunkájának eredményeképpen elkészült az üzem ötéves terve, amely meghatározza a termelés méreteit és a gyártmányok cikklistáját az ötéves terv minden tervévére. Az üzem szakosítása kohászati daruberendezések és a városi közlekedésben használatos villamosfelszerelési garnitúrák termelésére irányult. Az üzemnek ugyanakkor föútvonali és bányai villanymozdonyoknál, továbbá hömotoros mozdonyoknál használatos elektromos felszerelést is gyártania kellett. Végül az üzem feladata volt az is, hogy az újonnan épülő üzemek számára komoly, mindenirányú technikai és szervező segítséget nyujtson.

Az ötéves terv évekre meghatározta az üzem működésének programját. Így el lehetett készíteni az üzem kollektívájának beosztását. Az üzem ötéves terve pontos feladatot rótt minden termelői részlegre, minden munkásra, mérnökre, technikusra és tisztviselőre.

A pártszervezet a „Dinamo" dolgozói politikai és termelői fellendülését irányítva arra törekedett, hogy megoldja az üzem egymásbakapcsolódó termelési, technikai és gazdasági feladatait. Ezek a feladatok a következők voltak: mindenképpen emelni a munka termelékenységét, növelni a gyártmányok mennyiségét, megjavítani a termelés szervezését és továbbfejleszteni a technikát, csökkenteni a gyártmányok önköltségi árát és növelni a felhalmozást, megerősíteni a munkás, mérnök, technikus káderekat és fokozni ezek szakképzettségét, megjavítani a dolgozók lakásviszonyait és anyagi létfeltételeit.

Ezeket a háborúutáni ötéves tervvel kapcsolatban elő-

térbe került kérdéseket a pártszervezet állandó és lankadatlan erővel ellenőrzi. E kérdéseknek a megoldására irányul a pártszervezői és a tömegpolitikai munka. Abban az időszakban, amikor a háború után helyreállították az üzemet és áttértek a békés termelésre, a pártszervezet és a gazdasági vezetőség nem tudta biztosítani az üzem munkájának helyes ütemét. Teljesen helytelen munkaciklus állott elő, mely jellemző a munkahajszolásra: a hónap elején csendesebb időszak, aztán egy kis lendület és végül az utolsó tíz napban „mindenki a fedélzetre". A termelési program 66—70 százalékát rendszerint a hónap 8—10 utolsó napjában teljesítették nagy erőfeszítéssel. Az eredmény: álltak a gépek, nem használták ki a munkaerőt, a termelés nem az üzem kapacitásának megfelelően folyt és felesleges kiadást jelentett a túlórák kifizetése. A sietségben gyengült a gyártási fegyelem ellenőrzése, ami a selejt növekedéséhez vezetett. A hanyag munka, továbbá a szigorú fegyelem és a szervezettség hiánya azt eredményezte, hogy emelkedett az önköltség, romlott a minőség és csökkent a kész gyártmányok kibocsátásának üteme.

Az üzem három negyedéven keresztül, de különösen 1947 első felében nem teljesítette előirányzott tervét. Hónapról-hónapra elégtelen mennyiségű elektromossági berendezéseket gyártottak.

A SzK(b)P moszkvai bizottsága megvitatta az üzemben uralkodó rendellenes helyzetet, megbírálta a párt- és az üzemvezetőség munkáját és megmutatta a felsorolt nagy hibák megszüntetésének az útját.

A munka gyökeres megjavításának útja a munkahajszolás megszüntetése volt, ami azt jelentette, hogy a programot nemcsak mennyiségileg, hanem a gyártási cikklista szempontjából is teljesíteni kell. Megszakítások nélkül kell dolgozni és nem szabad megengedni az ütemtervtől való eltérést.

A pártszervezetnek az volt a feladata, hogy az ütemterv szigorú betartására szólítsa az egész kollektívát és határozza meg minden kommunista helyét ennek a rendkívül fontos feladatnak a megoldásában. Az ütemterv betartá-

sáért vívott harcban bonyodalmat okozott, hogy nem mindenki értette meg, miként lehet és kell megszervezni az egyenlő ütemű munkát. Sőt mi több, a vezető dolgozók között voltak olyan kételkedők is, akik az üzemnél felállított napi ütemtervet bonyolult és sokoldalú jegyzékével, az anyagellátás nehézségei miatt teljesíthetetlennek tartották.

Mélyrehatóan és részletesen tanulmányozni kellett az egyenlőtlen ütemű munka okait és fel kellett tárni a termelés gazdasági vezetésének konkrét hiányosságait. Csak ezzel a feltétellel vált lehetségessé olyan pontos intézkedés kidolgozása, amely biztosította az ütemterv szerinti munkát.

A pártbizottság a párt- és gazdasági aktívákat vonta be munkájába és segítségükkel állapította meg a különböző termelési részlegen a munkahajszolás okait. Ugyancsak az ő segítségükkel oldotta meg azt a kérdést, amely az üzemet a mindennapos ütemterv szerinti munkára vezeti. Különleges bizottságot alakítottak, amely eredményes munkát végzett. A bizottságnak azok az intézkedései, amelyeket a tanácskozásokon és a tapasztalt dolgozókkal folytatott beszélgetések útján nyert tényleges anyag alapján dolgozott ki, lehetővé tették a pártszervezet számára, hogy helyesen jelölje meg a munkahajszolás megszüntetésének útját, hatékony tervet készítsen és megszervezze a terv teljesítéséért vívandó harcot.

Tudjuk, hogy az üzem minden műhelye, az alkatrészműhely, szerelőműhely és segédüzemek szoros kapcsolatban állnak egymással.

Az alkatrészműhely — a termelés hátországa. Elsősorban az ő munkájától függ az ütemterv sorsa. Az ütemterv elképzelhetetlen alkatrészek és a félkész gyártmányok felhalmozása nélkül. Az a rendszer, hogy a munkadarabot egymás keze alól kapkodják ki, tehát nincs megfelelő félkésztermék-készlet, elkerülhetetlenül az ütemterv megszakadásához vezet és megbontja a termelés szervezettségét. Az üzem alkatrészműhelyének teljesítőképessége nemcsak hogy nem tette lehetővé a félkész termékek felhalmozását, hanem még olyan mennyiségű előkészített gyártmányokkal sem

látta el a szerelőműhelyt, amely biztosította volna a folyó havi termelési program teljesítését.

Megállapítottuk, hogy a hónap első tíz napjában a termelést szervező osztály lényegében nem is foglalkozott a műhelyek munkájával és nem ellenőrizte a termelési folyamat menetét.

Komoly hiányosságok és hibák mutatkoztak az üzemen és a műhelyeken belüli tervezésnél is: Gyakran tapasztalhattunk olyan eseteket, hogy a termeléstervező osztály a szerelőműhelyek programjába egyes gépek és készülékek termelését bevette, nem vette viszont tervbe ezeknek a gépeknek elkészítéséhez szükséges alkatrészek és félkész gyártmányok termelését.

Az üzem munkájának rendjét zavarta az anyagellátó osztály is. Az osztály vezetői rosszul ismerték a termelés és technika szükségleteit, ezért gyakran nagy késéssel szállították az anyagot és keveset törődtek az anyag állapotával és minőségével.

Azt is megállapítottuk, hogy egyes üzemvezetők megbékültek a munkahajszolással és lehetetlennek tartották a rendszeres és az ütemes munkát a műhelyekben.

Azokat, akik hibásak voltak az ütemterv megszakadása miatt és a pártbizottság által feltárt hiányosságokért, a pártbizottság bővített ülésén megbíráltuk és megvitattuk az ütemes munka megszervezésének kérdését.

Ez azonban csak a kezdet volt. A fődolog az volt, hogy harcra hívjuk az üzem egész kollektíváját és föképpen a kommunistákat az ütemterv teljesítéséért.

Az üzemi pártszervezet vezetőségének sikere a termelési terv teljesítéséért vívott harcban sokban függ attól, hogy mennyiben tudjuk figyelmünket azoknak a műhelyeknek és részlegeknek munkájára összpontosítani, amelyektől az ügy sikere függ.

Tudjuk, hogy éppen az a műhely és részleg dönti el a terv sorsát, ahol közvetlen termelés folyik. Ezért érthető az a fontos szerep, amelyet minden műhely-pártszervezet játszik az üzemi adminisztráció pártellenőrzésében. A műhely pártszervezetének az a főfeladata, hogy politikai munkával

egyesítse és serkentse a munkásokat a termelési terv teljesítésére, mindenképpen mélyítse el és fejlessze ki a szocialista munkaversenyt, növelje a tömegek aktivitását és önállóságát. A műhely kommunistáinak, akik állandóan a munkások között vannak és minden nap érintkeznek velük, lehetőségük nyílik arra, hogy jobban kioktassák az embereket és ezzel erősítsék a pártszervezetnek a tömegekre gyakorolt hatását, ugyancsak lehetőségük van arra, hogy jobban alkalmazzák a pártellenőrzés leghatékonyabb eszközeit és módszereit. A műhely pártszervezete áll legközelebb a termeléshez. Jobban és világosabban meglátja a műhely, a részleg, a brigád munkájában mutatkozó hiányosságokat és könnyebben küzdhet azok megszüntetéséért.

A „Dinamo" üzemében 29 műhely-pártszervezet van. Hatalmas erő ez, amelyre a pártbizottság állandóan támaszkodik az üzem tevékenységének pártellenőrzésében.

Az egyes műhely-pártszervezetek munkájának elemzésekor jövünk rá, milyen óriási hatással vannak a termelés menetére, ha helyesen élnek jogukkal az adminisztráció ellenőrzésében.

A „Dinamo" üzem egyik műhelye váltóáramú darumotorokat gyárt. A háború idején lerombolt iparvállalatok helyreállításának gyors üteme és az új építkezések szükségessé tették, hogy a kohászati darumotorok gyártását erősen fokozzuk. Sok vállalatnál nem működtek a hatalmas emelődaruk, mivel nem voltak nagyméretű darumotorjaink. Az üzemnek nagy tartozása volt a hazával szemben és szakadatlanul szigorú kritikát kapott a SzK(b)P Moszkvai Városi Bizottságától és a központi sajtószervektől. 1947-ben rendkívüli állami fontosságú feladat volt a darumotorok termelésének ugrásszerű emelése. A műhely azonban az első félévben nem dolgozott kielégítő mértékben. Hónapról hónapra nem teljesítette a termelési tervet.

Elsősorban a műhelyfőnök volt a hibás, aki nem biztosította a vezetést, nem érdeklődött a rábízott munka iránt, nem lépett fel követelően a beosztottakkal szemben és tétlenségét mindenféle „objektív" okokkal takargatta.

A műhely-pártszervezet felvetette a műhelyvezetés meg-

javításának a kérdését. Az üzem igazgatója egyetértett a pártszervezet véleményével és a műhely főnökéül egy alkalmas, energikus kommunistát neveztek ki. Egy leváltással azonban nehéz lett volna megváltoztatni a helyzetet. A munkafegyelem laza volt, a műhelyen belül nem volt tervezés, a részlegeknek nem volt pontos feladata és nem voltak felelősek azok teljesítéséért, a műszaki személyzet nem foglalkozott a gyártási eljárások tökéletesítésével, egyszóval, a munka, ahogy esik úgy puffan alapon folyt.

A fontos állami feladatok teljesítése érdekében szükségessé vált, hogy józanul mérlegeljék a helyzetet, helyesen értsék a feladatokat, határozottan javítani kellett a politikai tömegmunkán és szükséges volt a műhely egész kollektívájának mozgósítása.

A műhelyben lévő szégyenletes elmaradottság megszüntetését a pártszervezet a maga erejének aktivizálásával kezdte meg. Műhely pártgyülést tartottak, amelyen megvitatták azt a kérdést, hogy miként lehetne növelni a váltóáramú darumotorok gyártását?

A pártiroda komolyan készült erre a gyülésre. Az előadó és a kommunisták pontosan átgondolták azokat a rendszabályokat, amelyeket foganatosítani kell, hogy a műhely hibáit megszüntessék. Minden felszólalónak egy volt a véleménye, mindenki egy kiutat látott a súlyos helyzetből: ütemterv szerint kell megszervezni a munkát és el kell érni, hogy a termelési ütemtervet szigorúan teljesítsék is. Minden javaslat, amelyet a gyülésen elfogadtak, ezt hangoztatta. A pártszervezet az ütemtervért vívott harcra állította be a politikai tömegmunkát és a pártszervezési munkát. A gyülést követő napon a részlegek mesterei, a mechanikai részleg, az elegy, a szerelő, a tekercselő és a szigetelő részleg vezetői a műhelyfőnök irodájában gyültek össze, ahol minden részletében megtárgyalták a motorgyártás ütemtervét.

Az ütemterv a műhely minden részlegétől rendkívül összehangolt munkát követelt. Az első napokban a dolog nem mindig ment símán, előfordult, hogy le kellett állni. A műhelyfőnök az úgynevezett „üzemvezetői órákon" a művezetőket minden nap beszámoltatta az ütemterv teljesíté-

séről. A pártiroda naponta ellenőrizte az ütemterv állását. Az ütemterv szerinti munka a műhely munkájában újabb hiányosságokat tárt fel és új, felhasználható termelési tartalékokat hozott felszínre.

A pártszervezet a lemaradó dolgozók körében komoly munkát fejtett ki és igyekezett mindegyikhez egyénisége szerint közeledni. Ennek eredményeképpen megerősödött a munkafegyelem, a kollektíva egységesebb lett, megnőtt bennük a szocialista kötelezettségek iránti felelősség, megélénkült a szocialista munkaverseny.

A pártszervezet az ütemterv ellenőrzésekor nagy figyelmet fordított arra, hogy a részleg minden munkásában kinevelje a terv teljesítésével szemben érzett felelősséget. Így például, amikor kitudódott, hogy az elegy részleg mestere, Tyihonov elvtárs nem érti meg azokat a követelményeket, amelyek az ütemtervért vívott harc kapcsán merültek fel és rosszul vezeti a részleget, a pártiroda azt követelte a műhelyadminisztrációtól, hogy távolítsa el őt a munkából.

A részleg új vezetője, a kommunista Arjomin elvtárs elérte, hogy részlege nemcsak napi, hanem óraütemterv szerint dolgozott.

A pártiroda és a műhely vezetősége komoly figyelmet fordított arra is, hogy a munkahelyeket időben készítsék elő. A művezetőket felmentették kisebb teendőik alól és többet foglalkoztak munkájuk fontosabb részeivel — a technikai kérdések megoldásával, a munkások képzésével és munkájuk ellenőrzésével.

A műhely pártirodája figyelemmel kíséri a műszaki és szervezeti tervek teljesítését és minden lehető módon fejleszti és támogatja a munkások és mesterek kezdeményezéseit a termelés észszerűsítése terén.

Az állórészgyűrűt (statorgyűrű) előbb kovácsolták, aztán dolgozták meg az esztergapadon. A lyukasztógépre való áttérés a nagy erőkifejtést igénylő testi munkát 75 százalékra csökkentette. Az öntött és kovácsolt állórésztárcsákat (rotortárcsa) lyukasztott tárcsákkal cserélték fel, ami az elkészítés idejét nyolcvan százalékra csökkentette.

Az állórész tekercselését régebben két egymással szem-

közt álló munkásnő végezte. A kommunista észszerüsítők azt javasolták, hogy az állórészt szereljék egy olyan különleges, forgatható padra, amely lehetővé teszi az állórész 360 fokos elforgatását. Ez az egyszerű újítás lehetővé tette, hogy a kisebb motoroknál a munka termelékenységét kétszeresére növeljék. Most egy munkásnő végzi ugyanazt a munkát, amelyet régebben kettő végzett.

A motoroknál havonta százezernél több féméket használnak fel. Ezeknek az ékeknek az elkészítését kézzel végezték, ami igen sok időt igényelt. A tekercselők azt ajánlották, hogy az ékek készítését végezzék préssel. A technológiai főosztály azonban elutasította ezt a javaslatot. A műhely pártszervezete viszont komolyan foglalkozott a javaslattal. A kérdést felvetette az üzemi főmérnök előtt és sikerült megvalósítani a tekercselők javaslatát. Jelenleg az ékeket már présen készítik.

A darumotorok egyes részeit az öntödei, tekercselő és szigetelő, rotor- és présüzemben készítik. Természetes, hogy a darumotormühely ütemtervének sorsát az határozza meg, hogy a különböző műhelyekben gyártott alkatrészek időben érkeznek-e be.

Az alkatrészműhelyeknek rengeteg „megrendelője" van, ezek azonban nem mindig számolnak megrendelőikkel. Előfordult, hogy a műhelyvezetők nem tudtak egymás közt megegyezni az alkatrészek szállítási időpontjában. Ilyen esetben a darumotormühely pártszervezetének megvannak a maga útjai, hogy ne engedjék meg az ütemterv megszakítását.

1948 márciusában a műhely nem kapott elegendő nagyméretű állórészt. Az öntőmühely adminisztrációja ezek öntését a hó végére ütemezte be. Ez nemcsak az ütemterv megszakadását jelentette. Ezzel felborult a nagyméretű motorok gyártási terve is. A pártiroda pártgyülést hívott össze, amelyen határozatot fogadtak el, hogy a nagy példányszámban megjelenő üzemi ujságon keresztül közvetlenül fordulnak az öntőmühely kollektívájához. Az öntők nagy lelkesedéssel fogadták a felhívást. Új állórészkészítési ütemtervet állítottak össze. Az ütemterv teljesítését a

műhely-pártszervezet naponként ellenőrizte. Ennek az lett az eredménye, hogy az öntőmühely nemcsak időre biztosította a darumotormühely öntvényekkel való ellátását, hanem terven felül előre is gyártott a következő hónapra.

1948 májusában kritikus helyzet állt elő a tekercselő részlegnél. A tekercselők forgórész-sínek hiánya miatt leálltak. Megszakadt az ütemterv. A műhelyadminisztráció nem talált kivezető utat az adott helyzetből. Ekkor a pártiroda összeköttetésbe lépett a tekercselő-szigetelőmühely pártszervezetével és segítséget kért tőle. A forgórész-sínek időre a műhelybe érkeztek.

A műhelypártszervezetek ilyen szoros kapcsolata és az idején való beavatkozása a termelés szabályozásának kérdéseibe, sokban befolyásolja a tervteljesítés általános munkamenetének sikerét.

Az üzemi tevékenység mindennapos ellenőrzése, amely a termelési kérdések mélyreható tanulmányozásán alapul, lehetővé tette a váltóáramú darumotormühely pártszervezete számára, hogy az egész kollektívát az ütemtervért vívott harcra mozgósítsa és ugrásszerűen emelje a termelést.

A műhely rövid idő alatt majdnem kétszeresére emelte a termelést, emellett a nagyméretű darumotorok termelése több mint háromszorosára emelkedett.

Ezért nem véletlen, hogy ennek a műhelynek a kollektívája az elsők között vállalta: az 1948. évi tervet november 7-re teljesíti. Az egész kollektíva és a műhely minden munkása tudta — mindent meg kell tenniök, hogy teljesítsék kötelezettségüket.

A műhely a napi ütemterv mellett egy másik ütemtervet is összeállított — az októberelőtti szocialista kötelezettségek ütemtervét, amelyre rávezették minden részleg és minden munkás évi egyéni feladatát.

A pártszervezet javaslatára a műszerészrészlegnél naponta tartott rövid termelési értekezletek és a többi részlegnél tartott tíznaponkénti értekezletek elősegítették a zavarok idején való feltárását és kiküszöbölését. Az értekezletek jó iskolának bizonyultak arra, hogy a szocialista kötelezettségek teljesítésében megvalósítsák a társadalmi ellenőrzést.

A kommunisták nem álltak meg az elért eredménynél. Nemcsak a műhely munkájának zavartalan folyásával törődnek, hanem messze elöre is néznek. Az üzem tervezöi a váltóáramú darumotorok új típusát dolgozták ki, amelynek elkészítése sokkal kevesebb munkával jár, kisebb méreteik ellenére is azonban nagy teljesítményüek. Ennek az új típusnak tömeges termelése lehetövé teszi a darumotorgyártás ugrásszerü emelkedését. A műhelyadminisztráció azonban komolytalanul fogta fel a mintadarabok elkészítését, a műhely vezetömérnöke húzta a dolgot, nem törekedett arra, hogy a műhelyt tervrajzokkal ellássa.

A pártiroda meghallgatta a vezetömérnök beszámolóját és azzal a kéréssel fordult a tervezési osztály fönökéhez, hogy siettesse a tervrajzok elkészítését. Amikor a tervrajzok megérkeztek a műhelybe, a pártszervezet átvette a mintadarabok ellenörzését. A munkát idöre befejezték, ami lehetövé tette, hogy gyorsabban álljanak át az új motorok szériagyártására.

A pártbizottság 1949 februárjában ellenörizte és szakszempontból megvitatta az új „MT" típusú gépek szériagyártásának bevezetését. A váltóáramú darumotormühely sikeresen teljesíti az ország népgazdaságának szükségleteiből adódó termelési feladatokat.

Az elmondottak csak egyes kiragadott részei a műhelypártszervezet sokoldalú munkájának, az adminisztráció tevékenységének ellenörzése terén.

A műhely-pártszervezeteknek másik ellenörzési irányáról, az üzemi munka ellenörzésével kapcsolatos munkájáról beszélünk most. Az üzem egyik elökészítö részlegéről, az öntömühelyről van szó. Az öntök büszkén az üzem „szívének" nevezik magukat. Valóban, az öntök munkájától függ az ütemterv sorsa, az üzem minden részlegének rendes munkája, a terv teljesítése. Az öntömühely többezer öntvénnyel látja el az üzem minden egyes mühelyét, kezdve a kisebbfajta váltóáramú darumotorok 200 grammos rögzítöalátétjeitöl, a vasúti villanymozdony-motorok vázáig, amelyek súlya 1200 kg. 1947 elsö felében az öntömühely rosszul dolgozott. Nem tudta ellátni öntvénnyel a termelö

műhelyeket a gyártás folyamán. Ebben a műhelyvezetőség elbizakodottsága ütközött ki. A műhelybizottság túlzott reményeket fűzött a háborúelőtti öntvénykészlethez, legfőképpen pedig a nehéz munka gépesítésére fordított igen kevés figyelmet. Lanyha volt a selejt elleni harc, az egyes öntéseket tökéletlen módszerek szerint végezték, helytelen műhelyterv alapján dolgoztak, rendetlenek voltak a munkahelyek. Különösen nagy hiányosságok mutatkoztak az acélöntésben.

A pártbizottság ülésén megvitatta az öntőműhely munkáját. Az ügy állásának előzetes és mélyreható tanulmányozása lehetővé tette, hogy konkrét határozatot hozzanak. A kommunista öntők helyes kritikát gyakoroltak saját munkájuk felett. A pártbizottság határozatát a műhely pártgyülésén vitatták meg. Ennek a határozatnak a hatására a kommunisták gyülésükön feltárták a termelés helytelen szervezését, az erők rossz elosztását és néhány vezető hanyagságát saját kötelezettségeivel szemben. A pártgyülés többek között határozatot hozott az öntvényfaragó üzemrészleg vezetésének megerősítéséről, amely szük keresztmetszet volt a termelésben.

A gyülés azt követelte a művezetőktől, hogy nagy mértékben szilárdítsák meg a munka- és termelési fegyelmet.

A kommunisták azt a legfőbb következtetést vonták le, hogy nem dolgozhatnak a régi módszerekkel, széleskörü gépesítést kell bevezetni és tökéletesíteni kell a gyártási eljárásokat. A gyülés arra kötelezte a műhelyfőnököt és a műhely vezető mérnökét, hogy állítsák össze azoknak a műszaki és szervezési rendszabályoknak a tervét, amelyek biztosítják az öntvények gyártásának növelését és a terven felüli tartalékot a termelőműhelyek számára.

Az öntők részletesen és figyelmesen tanulmányozták minden termelési részleg munkáját és olyan hatalmas tartalékokat tártak fel, amelyeket addig senki sem vett észre és nem használt fel. Ezekben a napokban a vezetőmérnök és a párttitkár irodája az alkotó ötletek „főhadiszállásává" változott — a termelők ide jártak javaslataikkal. Az értékes javaslatokat vagy azonnal megvalósították, vagy tervbe-

vették. A terv döntő pillanata az volt, hogy gépi meghajtású görgős pályával ellátott részleget alakítottak, amely a közepes nagyságú acélöntvényekhez való formakészítést zárt gyártási folyamattá változtatta át.

A középnagy acélöntvények, különösen a csapágycsészék és csapágyfedők formakészítését régebben kézzel végezték, ami fáradságos és aprólékos munka volt. Elég, ha annyit mondunk, hogy az egyes alkatrészek termelési ciklusa több mint öt napig tartott.

A kommunisták, Anyiszimov vezetőmérnök, Krasznov üzemvezető helyettes, Kurin technológus, Pavlov, a termelési előkészítőosztály főnöke, Tuzov üzemtechnikus, Jurkin lakatos és a többi elvtársak állandóan, időt nem kímélve dolgoztak a részleg gépesítésének tervezetén.

Ehhez a következő berendezések felállítására volt szükség: be kellett állítani a görgős pályákat, a formázópadokat, a szállítókocsikat, illetve targoncákat, az egysínes darut, a sűrített levegővel működő emelőt és az öntvénykirázó rácsokat. Új mintafelszerelést készítettek (formaszekrény, öntőlap) és új öntési technológiai folyamatot dolgoztak ki.

Az üzemigazgatóság a mechanikai osztályt bízta meg a görgősor részleg felszerelésével. A mechanikai osztály azonban lassan végezte a munkálatokat, nem tartotta be a részleg üzembehelyezésének kezdeti időpontját. Erre a pártiroda a pártgyülés elé vitte a részleg gépesítésének kérdését. A vitára meghívták az üzem főmechanikusát is.

A munka állandó ellenőrzése a pártszervezet által és az idejénvaló beavatkozás 1947 végén lehetővé tette, hogy a gépesített részleget üzembe helyezzék.

Az első időben azonban nem ment a munka, az emberek nehezen tanulták meg a gépek kezelését, baj volt a kirázó rácsokkal. A kommunisták kezdeményezése itt is elősegítette a nehézségek kiküszöbölését. A kommunista Loszjev mester azt ajánlotta, hogy a kirázás megkönnyítése érdekében a görgőspálya végére szereljenek egy második kocsit. Ez kétszeresére gyorsította a formaszekrényeknek a kirázórácshoz való szállítását.

A gépesített részleg üzembehelyezésének eredményeképpen már 1948 kezdetén 20-nál több acélöntvényfajta öntését végezte az üzem a nehéz kézi mintázás helyett géppel. A száraz formázás helyett bevezették a nedves formakészítést s ez lehetővé tette, hogy a villamos-, trolibusz- és bányamotorok csapágycsészéi és csapágyfedői formázásának nagyobb részét a „VF—20" jelzésű gépekre vigyük át. Emellett az észszerüsítők javaslatára az egy darabból öntött formaszekrények helyett új, könnyebb, hegesztett formaszekrényeket szerkesztettünk.

A dolog érdekességéhez tartozik, hogy a „VF—20" jelzésü formakészítő gépeket már kezdettől az FZO* iskola volt növendékeire és nem a régi, szakképzett formakészítőkre bíztuk. Az ifjúmunkások gyorsan megtanulták a formakészítést és egy müszak alatt 70—80 formaszekrényt készítettek 40 helyett.

A kommunisták szervezői kezdeményezése, a gépesített részleg üzembehelyezése és a munka elsajátítása lehetővé tette, hogy a mühely a középnagy acélöntésnél 2—3-szorosára emelje a munka termelékenységét, javítsa az öntvények minőségét és több mint 20 ezer kilowattóra áramot takarítson meg. A gépesített formázással kapcsolatosan felülvizsgáltuk a gyártási eljárásokat is. Nyitott holtfejek helyett zárt felöntést alkalmaztunk.

A mühely kollektívája végrehajtotta a pártbizottság és az üzemi pártgyülés határozatát és a kellő ütemben kezdett dolgozni. De egyre több öntvény, különösen acélöntvény kellett. A pártszervezet megvitatta a mühely 1947. évi munkájának eredményeit és az 1948. évi feladatait és különös gondot fordított az acélöntvéhygyártás fokozására.

A kommunisták számításba vettek minden lehetőséget és elhatározták, hogy az évi tervet 1918 november 7-re teljesítik. Az üzemben az öntömühely volt az első, mely ezt a kötelezettséget elvállalta.

A mühely legelmaradottabb részlege az acélöntvényfaragó részleg volt, amelyben sok munkát végeztek auto-

* FZO — fabricsno-zavodszkoje obucsenyije — üzemi szakoktatás.

génvágással. Ennek oka a technológiai elmaradottságban rejlett.

Egy alkalommal a következő történt a műhelyben: az üzem igazgatója a műhely munkásainak egy csoportjával végigjárta a műhelyt és megállt a faragó részlegnél. A művezetők kijelentették, hogy az autogén vágókészülékhez nincs oxigén és ez lehetetlenné teszi, hogy idejében legyártsák az öntvényeket, különösképpen a pólusokat. És valóban, a pólusok felöntéseinek (holtfejeinek) súlya az öntvény nyers, megmunkálatlan súlyának 30—50 százalékát tette ki és az autogénvágás felülete nagy volt.

Az üzem igazgatója azt tanácsolta, hogy öntsék a pólusokat rávágás nélkül. Ez bátor és csábító javaslat volt, mivel az üzemnek 1948-ban körülbelül tizenötezer ilyen pólust kellett öntenie. A kommunista öntők nagy lelkesedéssel fogadták az ügyet.

A mintadarabokat már másnap elkészítették, de a pólusokon komoly öntési hibák mutatkoztak. A munkások kételkedni kezdtek, az öreg öntők egyike nem értékelte az újítást és kijelentette:

— Nem lesz ebből semmi, nem először kísérletezünk.

Az első kudarc azonban nem rettentette vissza a kommunistákat. Tanácskoztak a sztahanovistákkal és elhatározták, hogy a mintákba különleges „hütőkapcsokat" állítanak. Ez a kísérlet eredménnyel járt: néhány nap mulva a műhelyek megkapták az új eljárással öntött első pólusokat. A mintákat tehát sürgősen átalakították: le kellett venni a holtfejeket és hütőlapokat kellett beszerelni. A mintakészítők azonban nem értették meg az új eljárás előnyeit és húzták az időt a minták elkészítésével. Erre a pártiroda a mintakészítők műhelyébe küldte az iroda egyik tagját, Pavlov elvtársat, aki azelőtt mintakészítő volt s neki sikerült gyorsan elkészíteni a mintákat.

Az új eljárás bevezetésének eredményeképpen (pólusöntés holtfej nélkül) sikerült az autogénvágásnál a munkaigényességet 50 százalékkal csökkenteni és a faragó részlegen fellendült a munka.

Előzetes számítások szerint ez az újítás a műhelynek

évente körülbelül 180 tonna folyékony acél, 125 ezer kilowatt-óra villamos energia, 1300 m^3 oxigén, 625 m^3 acetilén és több mint ezer munkaóra megtakarítását tette lehetővé.

Egy újabb intézkedés lehetővé tette, hogy végleg megszünjék a faragómühely lemaradása. A nagy és a kis öntvények faragását egy helyen végezték. Ez a munkában fennakadást okozott, sok időt vett igénybe az öntvények szétválogatása. A pártszervezet megvitatta a faragó részleg munkájának a kérdését és azt javasolta az üzemvezetőnek, hogy szervezze át a részleg munkáját. Az üzemvezető beleegyezett és rövidesen megszervezték a vontatógépek és darugépek nagy öntvényeinek faragását.

Így a vállalatvezetőség tevékenységének mindennapos, valóságos pártellenőrzése — mely a sokoldalú fejlődésre és a kommunisták, műszaki dolgozók és sztahanovisták kezdeményezésére támaszkodik, továbbá a helyes határozatok idején való meghozatala és azok megvalósítása az életben, elősegítik, hogy a pártszervezet komolyan tudjon hatni a termelési terv teljesítésének a menetére.

A nagy méretekben kibontakozott szocialista munkaverseny, az új eljárások bevezetése és a gépesítések eredményeképpen az öntőmühely addig még nem látott ütemben növelte az acélöntvények gyártását. 1949 áprilisában a mühely 600 tonna acélt öntött; ilyen teljesítmény azelőtt ismeretlen volt. Ez elsősorban a mühely-pártszervezet érdeme, amely miután megszilárdítja az elért eredményeket, újabb sikerekre törekszik.

1948 júniusának végén a taggyülés meghallgatta a mühely vezető mérnökének beszámolóját a műszaki és szervezeti rendszabályok évi tervének teljesítéséről. A kommunisták nem értettek egyet vele egyes munkák teljesítési határidejével kapcsolatban és azt ajánlották az adminisztrációnak, hogy 1948 november 7-re biztosítsa ennek a tervnek a teljesítését is.

Az öntőmühely pártszervezete élénken felfigyel mindenre, ami új és élenjáró. A teljes kollektívára támaszkodik és a mühelyvezetőséggel együtt bátran küzdi le a terv teljesítése során felmerülő nehézségeket, felkutatja és fel-

használja a tartalékokat. A pártszervezet nagy kezdeményező képességet tanúsít a termeléssel kapcsolatos ügyekben és következetesen az adminisztráció elé állítja a fontos termelési kérdéseket, ami arra készteti a művezetőket, a műszaki dolgozókat és a sztahanovistákat, hogy a termelés fokozására új műszaki megoldásokat találjanak s ez biztosítja, hogy a kollektíva sikeresen teljesítse kötelezettségeit.

Az öntőműhely nemcsak szigorúan a napi ütemterv szerint dolgozik és nemcsak azt biztosítja, hogy az üzem valamennyi műhelye időben megkapja az öntvényeket, hanem felesleget is termel s így lehetővé teszi a műhelyek egyenletes munkáját.

A műhelypártszervezetek munkájára még számtalan hasonló példát sorolhatnánk fel.

A pártbizottság naponta irányítja a műhely-pártszervezetek és pártcsoportok tevékenységét, gyülésein rendszeresen meghallgatja a pártcsoportvezetők és a párttitkárok beszámolóit. A pártaktíva nevelésének fontos formája azok a rendszeres pártbizottsági tanácskozások, amelyeken egyes termelési kérdéseket vitatnak meg. A pártbizottság tevékenysége arra irányul egyrészt, hogy növelje a műhely-pártszervezetek és pártcsoportok szerepét a tervért vívott harcban, másrészt tanítsák ki őket arra, hogy helyesen és minden részletre kiterjedően valósítsák meg a művezetők ellenőrzését.

A pártszervezetek most már komolyabban beleavatkoznak részlegük, vagy műhelyük munkájába és nagy mértékben segítik munkájukat. A pártszervezetek megtalálják a helyes utat ahhoz, hogy feltárják és felhasználják a termelési tartalékokat a terv teljesítése és túlteljesítése érdekében.

A pártszervezet megvalósítja az adminisztráció mindennapos ellenőrzését és kiharcolja az olyan rendszabályok bevezetését, amelyek megszüntetik a hűbelebalázs munkát és biztosítják az ütemes munkát, a termelési ütemterv szigorú teljesítése alapján.

A pártszervezetek ezt a nagyszabású szervező munkát egybekötik a munkások kommunista nevelésének politikai

tömegmunkájával és a tömegek munkaaktivitását elömozdító mozgósítással. Mindenekelőtt ebben látható a pártellenőrzés kizárólagos hatékonyságának oka.

A pártszervezet vezetésével az üzem kollektívája egy igen fontos kérdést oldott meg. Megszüntették az alkatrész- és a szerelőműhelyek teljesítőképességében mutatkozó aránytalanságokat. Átszervezték több alkatrészműhely tervét, jobban kihasználták a helyet a műhelyekben, felülvizsgálták a szakosításokat, megvalósították a műszaki szervezeti rendszabályok terveit és ez lehetővé tette az üzem termelőképességének fokozását. Mindez pedig reális alapja lett az egyenletes munka megszervezésének, valamint a termelési terv teljesítésének és túlteljesítésének.

II

A PARTELLENŐRZÉS SIKERÉNEK TITKA — A PARTELLENŐRZÉS EGYBEKAPCSOLÁSA A POLITIKAI TÖMEGMUNKÁVAL

A pártszervezet nem oly módszerrel vezeti az üzemet, mint egy vezető, például az üzemigazgató. A pártszervezet vezetési módszere a politikai vezetés, ami abban rejlik, hogy a szervezői munkát helyesen kapcsolja össze a politikai tömegmunkával, vagyis a munkások mindennapos nevelőmunkájával, valamint a tömegek eszmei és politikai felfegyverzésének munkájával.

A pártszervezet az üzem vezetésében nem helyettesíti az igazgatót, hanem segíti őt, megerősíti munkáját és arra mozgósítja a tömegeket, hogy megvalósítsák az állami terveket és feladatokat, az adminisztrációs utasításokat, rendelkezéseket stb.

Az állami tervek és feladatok határidő előtti teljesítésének eszméje gyökeret vert a szovjet emberek tudatában és felgyorsult előretörésünknek hatalmas erejévé lett. A nép politikai és munkaaktivitásának kinevelésében nagy szerepet játszott a Párt szervező és agitációs-propaganda munkája. A tömegek mozgósítása az állami tervek és feladatok teljesítésére és túlteljesítésére, elképzelhetetlen jól rendezett, harcos, céltudatos, az élettel szorosan kapcsolatban álló politikai agitáció és propaganda nélkül.

Annakidején Lenin ezt mondta: „Győzelmeink oka az, hogy pártunk és a Szovjethatalom közvetlenül a dolgozó tömegekhez fordul, rámutatva minden előttünk álló nehézségre és megoldásra váró feladatra; az, hogy pártunk meg

tudja magyarázni a tömegeknek, miért kell ebben vagy abban a pillanatban minden erőnket a szovjetmunkának hol egyik, hol másik ágára összpontosítanunk; az, hogy fokozni tudjuk a tömegek energiáját, hősiességét, lelkesedését és mindig a legfontosabb soronlevő feladatra összpontosítottuk a forradalmi erőfeszítést".*

A pártszervezet harcos csapatának, az agitátoroknak nagy része van abban, hogy az üzem kollektívája hónapról hónapra teljesíti és túlteljesíti a termelési tervet. Az agitátorok az osztályokon, műhelyekben és részlegeknél naponként megmagyarázzák az üzem dolgozóinak a Bolsevik Párt és a szovjet kormány politikáját, a háborúutáni sztálini ötéves terv nagyszabású feladatait, népszerűsítik az élenjárók tapasztalatait, egyre szélesebb körben indítják meg a szocialista munkaversenyt a folyó gazdasági terv és az állami feladatok túlteljesítése érdekében.

A bolsevik agitáció ereje az agitáció hatékonyságában és abban rejlik, hogy konkrét eredményekre vezet és a gyakorlati dolgokban valósul meg. Előfordul, hogy a műhelyekben dolgoznak az agitátorok, folynak az előadások, az ujságokat felolvassák, a termelési tervet mégis rosszul teljesítik, a termelési tartalékokat nem használják ki. Ennek az a magyarázata, hogy némelyik pártszervezet nem tudja úgy irányítani a politikai agitációt, hogy az harcos, támadó szellemü legyen, és hogy az általános politikai kérdések szervesen kapcsolódjanak a mindennapos feladatokhoz. A bolsevik agitátor tudása abban rejlik, hogy ki tudja nevelni a felelősségérzetet az állammal szemben a ránkbízott ügy teljesítéséért, ki tudja váltani minden munkásból azt a kívánságot, hogy még jobban, termelékenyebben dolgozzék. A pártszervezetnek nemcsak az a kötelessége, hogy minden munkásig elvigye a tervet, hanem az is, hogy meggyőzően elmagyarázza annak a dolgozónak — neki, saját magának kell odahatnia, hogy a terv teljesítése sikerüljön.

A SzK(b)P Központi Bizottsága „A sztálingrádi párt-

---

* *Lenin.* Válogatott művek. 2. köt. Szikra 1949. 633. old.

szervezetek agitátorainak munkájában mutatkozó hiányosságokról és azok megjavításáról" szóló határozatában rámutat arra, hogy a dolgozók körében a politikai agitációt a népgazdaság helyreállításának meggyorsításáért vívott harcra és a szocialista munkaverseny minél nagyobb kifejlesztésére kell irányítanunk, valamint arra, hogy minden vállalat, minden kerület, minden egyes munkás, határidő előtt teljesítse az ötéves tervet.

A „Dinamo" üzemben a politikai tömegmunka alapja azoknak az utasításoknak a teljesítéséért vívott harc, amelyeket a Párt Központi Bizottsága tűzött ki. A legutóbbi időben az üzemben jó agitátor káderek nevelődtek ki, számuk túlhaladja a háromszázat.

Ezek az agitátorok az üzem legöntudatosabb emberei, párttagok és pártonkívüli bolsevikok, a legjobb sztahanovisták, észszerüsítők, művezetők, mérnökök és technikusok, osztályvezetők és műhelyfőnökök. Az agitátorok 27 agitátor kollektívában dolgoznak.

A mindennapos, céltudatos agitáció sokban előmozdítja a termelési terv teljesítésének menetét. Megemlítünk egy példát, a sok közül.

A 67 moszkvai élüzem hazafias felhívására válaszolva, a „Dinamo" üzem kollektívája kötelezettséget vállalt, hogy az 1948. évi tervet a Nagy Októberi Szocialista Forradalom 31. évfordulójára teljesíti. A pártbizottság az üzemvezetőkkel karöltve, számbavéve az üzem minden lehetőségét és tartalékait, feltárta az üzem „fájó" helyeit: a rosszul dolgozó részlegeket, amelyek azzal a veszéllyel fenyegetnek, hogy meghiúsítják ennek a felelősségteljes kötelezettségnek a teljesítését.

Egyik ilyen részleg a tekercselő-szigetelő műhely szekciórészlege. A szekció nélkül,— nincs motor. A legkisebb késedelem a műhely leadásában az alkatrész részlegnél, valamint az üzem elektromos gépeket gyártó műhelyeinél is súlyos helyzetet idéz elő és gyakran az ütemterv megszakadásához vezet. Az üzem kollektívája által vállalt szocialista kötelezettség teljesítése érdekében naponta legalább 30 komplett

szekciót kellett adnunk, de a műhely már 15—18 darabot is csak nehezen termel.

A párt- és üzemi aktívák gyülése megbírálta a szekciórészleg munkáját és konkrét intézkedéseket tett, hogy az 1948-as év feladataiért vívott harc sikerrel járjon. A műhelyben uralkodó nem kielégítő állapot annál is inkább nyugtalanította a kommunista agitátorokat, mivel a műhely májusban nem teljesítette a termelési tervet. Felmerült a kérdés, hogy miként segítsenek a kollektívának a súlyos helyzetben.

Szamarin művezető és a Műszaki Ellenőrzési Osztály ellenőrjei, Priszjazsnyuk és Zaikina agitátorok azzal kezdték felvilágosító munkájukat, hogy elmondták a részleg teljes kollektívájának, mit bírált meg munkájukban a Párt és a műszaki aktívák gyülése. A kérdést az agitátorok éles, támadó szellemben vetették fel. Ezzel a kollektíva elevenére tapintottak, az emberek aggódni kezdtek a műhelyben uralkodó állapotok miatt.

A szekciórészleg lemaradását magyarázza az a körülmény, hogy a gyártmányok nagy százaléka selejt volt. Zaikina agitátor figyelmesen tanulmányozta a selejt okát, megállapította ki a hibás és ezzel kapcsolatban meggyőző beszédet tartott arról, hogy mi a jelentősége a jóminőségü gyártmányokért vívott harcnak a szocialista kötelezettségek teljesítésében. A beszéd alkalmával a munkásnök érdekes javaslatot tettek. Az ügy lényege abban rejlett, hogy a szekciók a részlegről a technikai ellenőrző osztályra kerültek és nem mindíg tudták megállapítani, hogy a valóságban ki hibás a selejt termelésében. Ez azt eredményezte, hogy a munkásnök a mennyiségi versenyben nem mindíg tartották be a technikai folyamatokat. A javaslat igen egyszerü volt: minden technikai ellenőrzésre leadott szekciócsoporthoz ragasszák annak a szigetelőnőnek a számát, aki azt készítette. A beszéd és a beszéd folyamán tett értékes javaslat jelentős eredményre vezetett. Minden munkásnőben megnőtt a minőségért érzett felelősség és ugrásszerüen csökkent a selejtes szekciók száma.

A lakatos-elökészitök gyakran késön adták a szekciókat szigetelésre, aminek az lett a következménye, hogy a szigetelök leálltak és az ütemterv megszakadt. Az agitátorok megismerkedtek a lakatosok munkájával és arra a következtetésre jutottak, hogy a késés oka a rossz munkafegyelem, a munkaidöben mutatkozó nagy kiesések. Igy új beszédtéma született: „A munkafegyelem — a termelés megszeghetetlen törvénye".

Az agitátorok beszéltek a lakatosoknak arról, hogy milyen hatalmas jelentöséget tulajdonított Lenin és Sztálin a munkafegyelemnek és egész sor példát soroltak fel a jó fegyelemről, a sztahanovista mühelyben tapasztalható, öntudatos munkához való viszonyról. Ezeken a beszélgetéseken kívül az agitáció más módszereit is felhasználták. Például, gyüléseken megvitatták annak okát, hogy az egyes lakatosok miért nem teljesitették feladataikat, szigorúan megbirálták a hanyag embereket, akik nem érzik át kötelességüket a rájuk bizott üggyel szemben. Ez komoly hatást tett a munkásokra. A lakatosok vállalták, hogy több szekciót adnak le a szigetelöknek, mint azt a terv elöirja. A munkafegyelem megszilárdult és megszünt a szigetelök leállása.

Az agitátorok szakszerüen használták fel a szemléltetö propaganda sok eszközét is. Az agitátorok segitségével feltünö helyekre ilyen felhivásokat függesztettünk ki: „Munkás, mérnök és tisztviselö elvtársak! Biztositsuk az évi terv november 7-re való teljesitését!", „Szigetelök! Harcoljatok azért, hogy naponta 30 komplett szekciót adhassunk le!", „Lakatos elvtársak! 12 komplett szekciót kell megmintáznotok egy müszak alatt!" stb.

A szekció részlegnél majdnem minden nap „villám"-okat adtak ki, amelyek ismertették a kiváló sztahanovisták sikereit, ostorozták a munkafegyelem megszegöit és a selejtgyártókat. Az agitátorok sok figyelmet és idöt fordítottak azokra a beszélgetésekre, amelyeket az egyes munkásokkal és munkásnökkel folytattak a munkaversenyben mutatkozó zavarok és akadályok megszüntetéséröl.

Az agitátorok kitartó munkája meghozta a gyümölcsét. A műhely kikerült a hullámvölgyből. Július 6-án az üzem nagy példányszámban megjelenő ujságja már azt közölte, hogy a szekció részleg kollektívája naponta 32 komplett szekciót ad le. Július 20-án a részleg kollektívája az üzemben példátlan termelési rekordot ért el: a sztahanovisták erőfeszítésével 47 komplett szekciót készítettek.

Részletesebben kell beszélnünk a szemléltető agitációról, a tömegek mozgósításának e fontos eszközéről. Mint tudjuk, a szemléltető agitáció a Párt tömegekre gyakorolt hatásának egyik leghatékonyobb és legerősebb eszköze. A szemléltető agitációnak nagyon sok válfaja van.

A falragaszok, felhívások, jelszavak, fényképkiállítások, a színesen mintázott becsülettáblák, a „villámok", „harci röplapok" stb. olyan hatékony eszközök a pártszervezet kezében a munkások, mérnökök, technikus dolgozók és tisztviselők mozgósítására, amelyek elősegítik a napi politikai és üzemi feladatok megoldását, a terv teljesítését és túlteljesítését.

Fontos, hogy helyesen és szakszerüen használjuk fel a szemléltető agitáció minden formáját és azokon keresztül minden dolgozó öntudatába vessük, hogy az ő erőkifejtésétől, az ő munkájától függ a háborúutáni ötéves terv nagyszabású feladatainak sikeres teljesítése.

A műhelyekben jól látható helyeken, az osztályokon és az üzem egész területén díszes táblákat függesztettünk ki, amelyek a Szovjetunió népgazdasága helyreállításának és továbbfejlesztésének 1946—50-es ötéves tervét népszerüsítik. Ezek a táblák az üzem munkásait állandóan szakadatlan előretörésünk nagyszerü távlataira emlékeztetik. A műhelyekben, az osztályokon és brigádoknál kifüggesztett felhívások és jelszavak minden esetben új feladatokkal ismertetik meg a kollektívát és még önfeláldozóbb, még termelékenyebb munkára serkentik őket.

A műhely-pártszervezetek harcos segítőtársai a faliujságok. Ez a műhely-pártszervezet legerősebb eszköze arra, hogy a műhely-kollektívát a termelési terv teljesítésére és túlteljesítésére mozgósítsa. A műhely-pártszerveze-

tek szakszerüen használják fel ezt a harcos fegyvert. A szerkesztőbizottságok az ujság rendes számain kívül még rengeteg „villám"-ot, „harci röplapot" és különleges szatírikus jelentést adnak ki. Ezek élénken követnek minden új eseményt, megmutatják a felhasználatlan tartalékokat, bírálják a hiányosságokat.

Az üzemben igen elterjedtek a „villám-felhívások". Ezeket rendszerint a legfeszültebb pillanatokban adják ki, amikor a termelésben valamilyen ok miatt nehézségek állnak elő. A villám-felhívások bírálják az egyes munkások és műhelykollektívák hibáit és mulasztásait a tervért vívott harcban. Az ilyen villámok hatása rendszerint igen nagy.

Kötelességünk beszélni az üzem nagy példányszámú ujságáról, a „Kirovec"-ről is. Az ujság szerkesztősége a nagyszámú munkástudósítóval karöltve a társadalom állandó ellenőrzése alatt tartja a szocialista kötelezettségek teljesítését. Az ujság számról-számra olyan anyagot közöl, amely rávilágít arra, hogyan növekszik a kollektíva termelési aktivitása, mik azok a források, amelyek lehetővé teszik a munka termelékenységének fokozását és a gyártmányok kibocsátási ütemének növelését. Az ujság különösen azokat a termelési részlegeket ellenőrzi, amelyektől a terv sorsa függ.

A pártbizottság megvalósítja az üzem tevékenységének pártellenőrzését és az ujság szerkesztőségének, valamint a munkástudósítók figyelmét a termelés legfőbb, döntő kérdéseire irányítja. Az ujság szerkesztőségi tervét a pártbizottság ülésein minden hónapban megvitatják és jóváhagyják.

Az üzemi pártszervezet munkájának tapasztalata azt mutatja, hogy a politikai tömegmunka minden formájának szakszerü felhasználása a bolsevik szóbeli és írásbeli agitációt hatalmas mozgósító erővé változtatja a termelési terv sikeres teljesítése és túlteljesítése, továbbá üzem-politikai feladatok sikeres megoldása érdekében.

Az agitáció akkor lesz különösen hatékony, ha a bolsevik szó a kommunista személyes példájával, a termelésben megmutatkozó kezdeményezéssel és munkahőstettel párosul.

Az üzem működésének pártellenőrzését a gyakorlatban megvalósítani úgy, ahogy azt a SzK(b)P szervezeti szabályzata követeli, és vezető, mozgósító szerepet biztosítani a pártszervezetnek a terv teljesítéséért vívott harcban — azt jelenti, hogy a párt kádereit helyesen állítsuk a termelésbe, naponta fokozzuk és biztosítsuk a kommunisták élharcos szerepét. A kommunistának, a szervezőnek, politikai vezetőnek és a tömegek nevelőjének mindenben kezdeményezőnek, újítónak kell lennie. Tevékenyen kell harcolnia a munka magas termelékenységéért és példát kell mutatnia a sztahanovista munkában. A pártszervezetnek különös gonddal kell biztosítania a kommunisták élharcos szerepét az állami terv teljesítéséért és túlteljesítéséért vívott harcban.

A „Dinamo" üzemének pártszervezete és kommunistái pontosan így látják feladatukat.

A kommunisták minden osztályon, a brigádokban, műhelyekben, szerkesztő és technológiai irodákban és laboratóriumokban — mindenütt elöl járnak a szocialista munkaversenyben; ők a kezdeményezők a munkában, újításokkal jelentkeznek, elsajátítják a magastermelékenységű munkaeljárásokat, terjesztik a jólbevált tapasztalatokat, magukkal ragadják a pártonkívülieket. Számtalan példát sorolhatnánk fel, amelyek a kommunisták élharcos szerepét bizonyítják.

Az üzem legjobb sztahanovistája, a szerszámkészítőműhely marósa, a kommunista Nyikolaj Ivanovics Tyerentyev. Az ötéves terv kezdete óta 15 és félévi normáját teljesítette. Számára a munka állandó lelkesítő alkotás. Tyerentyev elvtárs élenjáró, kiváló szakképzettségű, sokoldalúan művelt dolgozó. Tyerentyev elvtárs példájából láthatjuk, miként mosódnak el országunkban a szellemi és fizikai munka között levő határok. Magánkönyvtárában számos technikai szakkönyvet találhatunk. Ezekből a könyvekből szerzett szakismereteit mindennapi munkájában használja fel.

A kommunista kutató elméje állandóan új utakat keres a termelési eljárások tökéletesítésére, a termelés jobb meg-

szervezésére. A kommunista marós Tyerentyev minden hasznosat, szükségeset és átvehetőt átvett, amit a szerszámtermelésben csak átvehetett Matroszov lemezszabásztól, Alekszandr Ivanov urali technikustól, Nyikolaj Rosszijszkij és Alekszandr Csutkih mesterektől. Mindent „kipréselt" a technikából, amit csak adhat. Nyikolaj Ivanovics Tyerentyev három munkapadon dolgozik és minden új feladatnál szakavatott kézzel és új módszerrel alkalmazza a gyorsított munkaeljárásokat.

Tyerentyev kommunista nemcsak egyedül dolgozik jól: brigádjában nincs egyetlen lemaradott sem. Ő az egyik ifjúsági brigád vezetője. Gondoskodik arról, hogy a legjobb dolgozók tapasztalatait — köztük az övéit is — brigádja minden tagja elsajátítsa. Gondosan oktatja a fiatalságot a mesterfogásokra. Brigádjában nemrég még tapasztalatlan kezdők voltak — fiatal fiúk és lányok. Ma már képzett szakmunkások, példaképei minden fiatal szerszámkészítőnek.

Ezek a tények kézzelfoghatóan bizonyítják a kommunisták élharcos szerepét. A termelésben foglalkoztatott valamennyi párttag és tagjelölt sztahanovista üzemünkben. A kommunisták fele aktív észszerüsítő.

Az üzem élenjáró műhelyei az öntő, horgany, a 2. vontató és az 5. készülékgyártó műhely. Ezek élén kommunista művezetők állanak: Krasznov, Zinovjev, Szorokin, Rogyionov.

A kommunisták nevéhez fűződik minden újítás, amit az üzemben a tömegek alkotó kezdeményezése létrehozott. Amikor az országban elterjedt a moszkvai „Kalibr" gyár művezetője, Nyikolaj Rosszijszkij hazafias kezdeményezésének híre, első követői — a kollektív sztahanovista munka megszervezői — a kommunista művezetők, Noszacsev, Csikov, Dmitriev, Razvjaznov, Jeremejeva, Szamarin és még sokan mások voltak. Ezek a Rosszijszkij által javasolt munkamódszereket az elektrotechnika sajátos feltételei között alkalmazva elérték, hogy kevesebb munkával ugrásszerüen emelték a munka termelékenységét és növelték a gyártmányok mennyiségét.

A kommunistáknak a termelésben betöltött élharcos

szerepét a pártmunka és különösen a pártszervezetnek az a követelése biztosítja, hogy minden párttag és tagjelölt marxista-leninista alapon képezze magát.

A „Dinamo" üzemben minden kommunista résztvesz valamilyen politikai tanfolyamon. Az élenjáró munkások rendszerint önállóan tanulmányozzák a marxista-leninista elméletet és mint propagandisták, agitátorok és előadók működnek. A mindennapos gyakorlat azt mutatja, hogy a marxizmus-leninizmus elsajátításának mértéke szerint oldja meg az üzemi aktíva egyre sikeresebben a termelés kérdéseit. Megemlítünk egy ezzel kapcsolatos példát. 1947-ben a politikai gazdaságtan elsajátítására szemináriumot szerveztünk az üzemben. A szemináriumra az üzem párt- és üzemi munkásai jártak. A szocializmus politikai gazdaságtanának tanulmányozása különösen fontos volt kádereink számára az előttünk álló új üzemi feladatokkal kapcsolatban.

Az aktíva rendelkezésére álló nagy irodalmi anyag és minden egyes kérdés beható tanulmányozása lehetővé tette a szemínárium hallgatói számára, hogy jól megismerkedjenek a politikai gazdaságtan kérdéseivel. Minden tárgykörrel kapcsolatban felolvasásokat, majd egyéni konzultációkat és közös vitákat tartottak. A kiterjedt elméleti megbeszélések az eredeti forrásmunkák komoly, egyéni tanulmányozására ösztönözték a szemínárium részvevőit, ami az egyes tárgykörökkel kapcsolatos összefoglaló megbeszélések alkalmával mutatkozott meg különösen. A tárgykörrel kapcsolatos egész anyag áttanulmányozása érdekében a szemínárium vezetője az összefoglaló megbeszélésekre kijelölte a megtárgyalandó fő kérdéseket; az egyes kérdések kidolgozásával három-négy elvtársat bíztak meg. A beszámolókat a szemináriumi foglalkozások keretén belül részletesen megvitatták.

A szemínárium részvevői nem érték be az elméleti anyag megtanulásával. Elmélyülten tanulmányozták a saját és a szomszédos vállalatok munkásainak tapasztalatait és igyekeztek elméleti alapon megérteni ezeket a tapasztalatokat. A gazdaságos számvetés kérdéseinek tanulmányozásakor a szemínárium hallgatói alaposan megismerkedtek a

Sztálinról elnevezett autógyár kollektívájának a gazdaságos számvetésben szerzett tapasztalataival.

A „Bővített szocialista újratermelés a Szovjetunióban" témájának megvitatásakor részletesen tanulmányozták a szocialista felhalmozás forrásait az üzemben.

A szemináriumon a politikai gazdaságtan terén szerzett elméleti ismeretek segítik az üzemi és a pártaktívát abban, hogy sikeresen oldja meg az üzem előtt álló gazdasági és politikai feladatokat. Ez többek között azt is kétségtelenül elősegítette, hogy az üzem valamennyi műhelye szervezettebb és operatívabb módon térhetett át a gazdaságos számvetésre.

A szeminárium a propagandista káderek előkészítésének is jó iskolája volt. A szemináriumot tizenkét propagandista, két tanácsadó és két előadó végezte el. A szemináriumot végzett elvtársak egy része elhatározta, hogy tökéletesíti a konkrét üzemi kérdésekkel kapcsolatos ismereteit. Különleges tanfolyamokon tovább foglalkoznak a termelés gazdaságtanával.

Az üzemben egyéb politikai tanfolyamok is folynak. Sok elvtárs foglalkozik a különféle politikai körökben: a SzK(b)P történetét, Lenin és Sztálin elvtárs életrajzát tanulják. Az üzemben rendszeres felolvasásokat tartunk Lenin és Sztálin elvtárs müveiről, a SzK(b)P történetének egyes kérdéseiről, a politikai gazdaságtanról, valamint a napi politikai kérdésekről is.

A marxista-leninista tanulás széleskörű hálózatával egyidöben az üzemben állandóan müködnek különleges termelési kérdésekkel foglalkozó tanfolyamok is. Ezek például a termelés gazdaságtanával, a munka gyorsított módszereivel stb. foglalkoznak. Az egész üzemi aktíva és különösen a kommunisták növelik technikai ismereteiket. A pártbizottság javaslatára a műhelyek régi, vezető munkásai, azok a tapasztalt gyakorlati emberek, akiknek nincs különleges technikai képesítésük, a termelő munka megszakítása nélkül tanulnak a Villanyipari Minisztérium elektromos-gépgyártó technikumán; ezek az elvtársak két-három év alatt középfokú technikai képzettséget szereznek.

Üzemünkben több olyan mérnök van, akik magántanulóként tanulnak és disszertációra készülnek.

A mindennapos politikai és szakmai tanulás folyamán napról-napra bővül a kommunisták ismerete, nő elméleti-politikai ismereteik színvonala, bővül látókörük, erősödik a termelésben és a társadalmi életben betöltött élharcos szerepük. A kommunisták megszerzik azt a tudást, amely a termelés bolsevik vezetéséhez és az adminisztráció pártellenőrzéséhez szükséges.

III

A PÁRTELLENŐRZÉS A TERMELÉS ÉS A TERMELÉS LEHETŐSÉGEINEK ISMERETÉN ALAPUL

A pártszervezetnek minden termeléssel kapcsolatos ügyben tájékozottnak kell lennie, hogy helyesen vezethesse és irányíthassa kollektíváját és hogy a teljes felelősséget vállalhassa a vállalat munkájáért.

Az ellenőrzés joga segíti a pártszervezetet abban, hogy mélyrehatóan tanulmányozza a vállalat termelési és gazdasági életét, feltárja a rejtett tartalékokat, állandóan szemmel tartsa az üzemet, ismerje működésének pozitív és negatív oldalait és a Párt befolyását érvényesítse a termelés minden osztályának munkájában.

Az üzem pártellenőrzésének egyik legfontosabb, leghatékonyabb és legelterjedtebb módszere: az üzemi kérdések megvitatása az üzemi- és műhely-pártgyüléseken és a pártbizottság ülésein.

Az üzemi kérdéseknek a pártszervezet ülésein való megvitatása is komoly politikai jelentőséget kölcsönöz ezeknek a kérdéseknek, felhívja rájuk az egész pártszervezet figyelmét, az emberekben emeli a felelősségérzetet a rájukbízott feladat teljesítéséért. Az eredmények rendszerint pozitív jellegüek.

Nézzünk egy példát. Az iparvasutak villamos mozdonyainál és a városi közlekedésben használatos elektromos gépekben mutatkozó kereslet jelentékeny megnövekedése felvetette 1946-ban az üzem dolgozói előtt azt a kérdést, hogy ezeknek a gépeknek a gyártásában és szerelésében bevett

eljárásokat gyökeresen megváltoztassák. Míg 1946-ig az iparvasutak gépeit más vontatógépekkel együtt az 1. vontatómühelyben gyártották és szerelték össze, 1947-ben ez a termelési eljárás már nem felelt meg a háborúutáni ötéves terv követelményeinek. Elhatározták, hogy egy új helyen, teljesen különálló műhelyben gyártják az iparvasúti és városi közlekedésben használt gépeket. Az üzemben megalapították a 2. vontatómühelyt. A mühely megszervezésénél azonban hibákat követtek el a felszerelés kiválogatásában és elhelyezésében. A munkapadokat csoportosan helyezték el, a technológiai felszerelést nem újították fel. Ennek eredményeképpen belső zavarok álltak elő, az alkatrészek megmunkálását kézzel végezték, az egyes alkatrészek továbbadása bonyolult láncolat útján történt, a munka minőségileg rossz volt. Ilyen körülmények között az új mühely nem tudott talpraállni.

Az üzemi pártszervezet külön foglalkozott ezzel a kérdéssel. A pártbizottság 1947 szeptemberi ülésén részletesen boncolgatták a mühely lemaradásának az okait, amelyek a mühely motorgyártásában mutatkoztak meg. A pártbizottság szigorúan figyelmeztette a mühely vezetőségét és a főszerelőt arra a felelősségre, amely őket az üzemi terv teljesítésében terheli.

A pártszervezet szükségesnek tartotta a termelési osztályok átszervezését. Az átalakítás után egészen megváltozott a mühely arculata. Az iparvasúti motorok termelése szalagrendszerben folyt, a mechanikai felszerelést kicserélték és a gyártási folyamatnak megfelelő gépeket állítottak be, felülvizsgálták a motorok megmunkálásának és összeszerelésének eljárásait. A szalagrendszert különleges szállítási eszközökkel látták el és ennek eredményeképpen a gyártási felszerelés jelentősen megjavult.

A szalagrendszerre való áttérés eredménye nagyon gyorsan megmutatkozott. Míg az 1. vontatómühely havonta 100 iparvasúti motort szerelt össze, addig a 2. vontatómühely már 1947 végére 450 motort gyártott havonként. 1948-ban az összeszerelt motorok száma elérte a havi 500-at. Az iparvasúti motorok gyártásában a munka termelékeny-

sége a 2. vontatómühelyben több mint kétszeresére nött. Ezzel megoldottuk az elénk állított feladatot: fokoztuk az iparvasúti motorok termelését.

A városi közlekedésben használatos gépek termelése azonban továbbra is elmaradt. Ez annak volt a következménye, hogy a városi közlekedésben használatos gépek gyártásának nagy volt a cikklistája — sok hasonló rendeltetésü, de különböző szerkezetü alkatrészt kellett gyártani.

1948 májusában a pártbizottság újból ellenőrizte a 2. vontatómühely vezetőinek munkáját, hogy teljesítették-e a Párt határozatait. Jelentős hiányosságokat fedeztek fel a futószalagrendszer felszerelésében azokon a helyeken, ahol a városi közlekedésben használatos gépeket gyártják. A pártbizottság észrevette, hogy a mühelyadminisztráció bizonyos fokú elbizakodottságot tanúsít, észrevette továbbá, hogy ezen az osztályon rosszul szervezték meg a szalagrendszer gépesítését és bevezetését, s ezért konkrét intézkedéseket hozott a hiányosságok megszüntetésére.

A pártbizottság és a mühely-pártszervezet közös erőfeszítésének eredményeképpen a 2. vontatómühely élmühely lett a termelt gépek mennyiségé és az ütemes munka tekintetében.

Napjainkban, amikor a népgazdaság fellendítésének biztosítása érdekében minden vállalat feladata különösen jelentős és felelősségteljes lett, a hatékony pártellenőrzés legfontosabb feltétele az, hogy a pártszervezet alaposan és minden oldalról ismerje saját vállalata tartalékait.

A „Dinamo" pártszervezetének tapasztalata azt mutatja, hogy nem mozgósíthatjuk a tömegeket a szocialista kötelezettségek teljesítésére anélkül, hogy a munkások ne törekednének határozottan a tartalékok felhasználására. Igazoljuk ezt az üzemi pártszervezet harcának példáján, amelyet a vállalat rentabilitásának fokozásáért, a szocialista felhalmozás növeléséért és a forgóalap forgási sebességének meggyorsításáért folytat.

A háború után az első időben az üzem nem volt rentábilis. A gyártmányok önköltségének tervszerinti színvo-

nala magasabb volt a valóságos elöállítási árnál. De közben fokozódott a munka termelékenysége, a gyártmányok mennyisége és az anyagi tartalékokat is jobban kihasználták. Mindez azt eredményezte, hogy az üzem már 1947-ben majdnem veszteség nélkül zárta gazdasági évét. A nagy rentabilitású munka alapját 1948-ban vetették meg.

Az üzemi kollektíva lelkesedéssel válaszolt annak a kilenc moszkvai vállalatnak a hazafias kezdeményezésére, amelyek Sztálin elvtárshoz intézett levelükben lemondtak az állami javadalmazásról, a dotációkról és azt a kötelezettséget vállalták magukra, hogy 50—60 millió rubel állami alapot takarítanak meg. A „Dinamo" dolgozói viszont elvállalták, hogy legalább 5 millió rubel jövedelmet érnek el. A rentábilis munka első hónapjaiban látszott már, hogy ez a kötelezettség könnyen teljesíthető. Az első negyedévben a jövedelem meghaladta az 1 millió 800 ezer rubelt.

A pártszervezet jól ismerte a vállalat lehetőségeit, a vállalatnál rejlő tartalékokat, amelyek elősegítik a gyártmányok önköltségének csökkentését és arra az álláspontra helyezkedett, hogy a vállalt kötelezettséget felül kell vizsgálni a fokozás szempontjából.

1947 augusztusában 35 moszkvai élüzem kollektívája azt írta Sztálin elvtárshoz intézett levelében, hogy kötelezettséget vállal a lehető legnagyobb tervenfelüli jövedelem elérésére. Ezt főképpen azzal akarták elérni, hogy a termékek tervszerinti önköltségét igyekeztek csökkenteni.

A „Dinamo" is azok között a vállalatok között volt, amelyek aláírták ezt a levelet. A „Dinamo" dolgozói elvállalták, hogy 1947 végére 8 millió rubel tervenfelüli felhalmozást érnek el. Ez nehéz, de reális feladatnak mutatkozott.

A „Dinamo" bolsevistái meg tudták teremteni az üzem kollektívájában azt a szilárd meggyőződést, hogy nemcsak teljesíteni, hanem túlteljesíteni is lehet az újonnan vállalt kötelezettséget. Rámutattak azokra a tartalékokra, amelyek segítségével csökkenthető a termékek önköltsége. Ilyen tartalékot jelent például a munka termelékenységének további fokozása, a gyártmányok elkészítésére fordított munka csökkentése. Ugyancsak ilyen tartalékot használnak fel, ha új

technikát vezetünk be, tökéletesítjük a gyártási eljárásokat, bevezetjük az üzemi számvetést az üzem minden termelési ágazatában.

Elmondjuk, hogyan harcolt a pártszervezet az üzem működésének ellenőrzésével az üzem rentabilitásának fokozásáért.

A pártszervezet állandóan figyelemmel kíséri az új technika bevezetésének, a termelési eljárások megjavításának kérdését. Ugyancsak nagy figyelmet tanúsít a kisebb és nagyobb arányú gépesítés bevezetésének és a termelési folyamatokra fordított munka csökkentésének a kérdései iránt is. Nem említhetünk meg egyetlen olyan, a termelés kérdésével kapcsolatban tartott üzemi pártgyülést vagy párt- és üzemi aktívagyülést sem, ahol ezek a kérdések ne merültek volna fel valamilyen formában. A pártbizottság a gyülési határozatok végrehajtásának ellenőrzése során, vagy az egyes kérdéseknek az üzemi adminisztráció előtt való felvetése során, meghallgatja az üzemvezetők beszámolóit, megvitatja és megszövegezi azokat az intézkedéseket, amelyek az üzem technikai haladásával és a termékek önköltségcsökkentésével kapcsolatosak.

A pártbizottság 1948-ban például a következő üzemi munkával kapcsolatos kérdéseket vitatta meg: „az üzemi termelés új, progresszív átlagnormáinak elsajátítása", „az üzem rentábilis munkájának biztosítása", „a műszaki és szervezeti rendszabályok tervének teljesítése" és „a földalatti villamoskocsiknál és a «ZISZ-154» autobuszoknál használatos elektromos berendezések minőségének megjavítása".

A vállalat pártellenőrzésének legfontosabb feladata az, hogy őrt álljon az állam érdekei felett általában, minden dolgot abból a szempontból vizsgáljon meg, hogy egy adott intézkedés mennyiben segíti elő az ötéves terv teljesítését.

Az, hogy új technikát vezetnek be és a meglévőt tökéletesítik, kimeríthetetlen lehetőségeket nyujt a gazdasági tervek teljesítésére és túlteljesítésére, a termékek önköltségének csökkentésére. A pártszervezet kötelessége, hogy kinevelje az emberekben azt a türelmetlenséget, amelynek meg

kell nyilatkoznia a lassan végzett munkával és a tudomány és technika vívmányainak késedelmes felhasználásával szemben. Kötelessége továbbá, hogy kiálljon az újítások mellett, az új módszereknek a termelésbe való mielőbbi bevezetése mellett és mind amellett, ami növeli a munka termelékenységét, emeli a gyártmányok minőségét és csökkenti önköltségét, valamint növeli a vállalat rentábilitását.

A „Dinamo" üzeme a népgazdaság elektromos iparának minden ágazata számára meghatározza a technikai színvonalat.

Ez a körülmény különös felelősséget hárít az üzemi pártszervezetre az adminisztráció ellenőrzése terén, az üzem által gyártott gépek és készülékek új mintáinak megalkotásában és bevezetésében, valamint azok gyártási technológiájának tökéletesítésében.

Az üzem nagyon sokféle terméket állít elő. Az üzemnek rengeteg fajta anyagra van szüksége. A kis szériában történő termelés rengeteg olyan gyártási folyamatot eredményez, amelyek növelik a nehézségeket a szocialista felhalmozási terv túlteljesítésének végrehajtásában. Ilyen feltételek mellett csökkenteni kellett a készítmények cikklistáját, amit a tervezés és a technológia egyesítése révén értünk el.

Az üzemi pártszervezet ezt a feladatot tüzte a tervezők és a technológusok kollektívája elé. A mérnökök és a technikus dolgozók jól teljesítették ezt a feladatot. Sokat tettek azért, hogy fokozzák az üzem rentabilitását, hogy növeljék a szocialista felhalmozást és meggyorsítsák a forgóalap forgási sebességét.

Az üzem legfontosabb technikai vívmánya 1948-ban az volt, hogy új, egységes széria villamosmotort szerkesztettek valamennyi városi közlekedési eszköz — földalatti villamoskocsik, villamosok, trolibuszok és „ZISZ-154" típusú autobuszok számára. Ezeknek a sériagépeknek a termelése technikai forradalmat jelentett a városi közlekedésben használt elektromos vontatógépek építésében.

1948-ban kezdtük gyártani az új gépeket, ami lehetővé tette, hogy a szervezés feltételeit gyökeresen megváltoztassuk. Most már a különböző közlekedési eszközöknél hasz-

nált gépek csak méretekben különböztek egymástól. Ez lehetővé teszi, hogy ugyanazzal a felszereléssel gyártsuk őket, ugyanazt a berendezést használjuk, ugyanazon típusú vágó- és mérőszerszámokat szerkesszünk, lehetővé teszi, hogy felnöveljük a termelő csoportokat és bevezethessük a futószalagrendszert a termelésbe.

A könnyű, gyorsjáratú, új villamosmotorok sériagyártása az üzemben gyártott elektromos gépek általános technikai teljesítményének lényeges fokozásához, jelentékeny munkamegtakarításhoz és termelési önköltségcsökkentéshez vezetett. Így például a trolibusz motorjának teljesítménye 74-ről 90 kilowattra emelkedett, ugyanakkor az elkészítésére fordított munka 30 százalékkal csökkent. A földalatti új motorjának súlya 625 kg, míg a régi motor 1450 kg volt. A motor elkészítésére fordított munka felére csökkent.

Csupán egy bizonyos fajta villamosmotor gyártása évi száz tonna fém és százezer munkaóra megtakarítását eredményezte. Az újtípusú motorok alkalmazása a termelési költség csökkentése mellett csökkenti az üzemköltségeket is, így például a földalatti vonalán 8 százalékkal.

A régi konstrukciók gyökeres kicserélésével párhuzamosan a régi eljárásokat is megváltoztattuk. A termelésben futószalagrendszert, fémgyorsvágást, különleges munkapadokat honosítottunk meg.

Jelenleg majdnem minden vontató és darugépet, sőt a géptermelés nagyobb alkatrészeit is rotoros, néhány esetben zenit-fúrósablonokkal szereltük fel. Ennek az lett az eredménye, hogy míg a háború előtt motorváz fúrására négy munkaóra kellett és a munkát kiváló előrajzolók és fúrósok végezték, most egy közepes fúró negyven perc alatt fúrja ki a vázat. Emellett a fúrás pontossága és minősége is sokkal jobb lett. Másik példa: a metró egyik legbonyolultabb alkatrészének, a léghengernek a fúrásánál a háború előtt igen sok selejt volt, aminek a pontatlan fúrás és a tökéletlen fúrósablon volt az oka. A zenit-fúrósablon bevezetése óta a selejt teljesen megszünt és az elkészítés ideje is jelentősen csökkent.

A forgó- és zenit-fúrósablon bevezetésének kezdeményezői a kommunista tervezők és technológusok.

A fröccsöntést háború előtt főképpen a kisebb alkatrészeknél alkalmazták, mert úgy számoltak, hogy a nagyobb alkatrészek présmintái túlságosan otrombák lennének és sokba kerülnek.

A technikai főosztály kommunista tervezői rövid időn belül több rentábilis présformát adtak az üzemnek és most száznál több alkatrészt gyártunk fröccsöntés útján.

Számos más magastermelékenységü megmunkálási módszer alkalmazását sorolhatnánk fel.

Az üzemben háromszáznál több mérnök és technikus dolgozik. Ezek állandóan tökéletesítik a gépek és a felszerelés szerkezeteit, javítják a gyártási eljárásokat, gépesítik a munkafolyamatokat, észszerüsítik a munkát, minden erejükkel azon vannak, hogy elősegítsék az ötéves terv időelőtti teljesítését. Ezért az adminisztráció gazdasági tevékenységének ellenőrzésében fontos szerep jut a technikai osztályoknak és az üzemi központi laboratóriumoknak is. Elsősorban ezeknek kell befolyásolniok a technikai értelmiséget. Ezeknek az osztályoknak a pártszervezetei rendszeresen ellenőrzik a technikai terv és a tudományos kutatómunka tervének teljesítését, harcolnak a tétlenség ellen, biztosítják a kommunisták élharcos szerepét az új technikáért vívott harcban. A pártonkívüli tervezőket, technológusokat, kutatókat és kohászokat nagy tömegben vonják be a legfontosabb technikai problémák megoldásába.

1948 elején a tervezési főosztály pártcsoportja értékes kezdeményezéssel jelentkezett. A kommunisták azt ajánlották, hogy szocialista munkaversenyt indítsanak a mérnök és technikus dolgozók között is a gyártmányokra fordított munka csökkentése érdekében. A pártbizottság lelkesen támogatta a javaslatot. Néhány nap mulva a tervezési főosztály kollektívája az üzemi ujságban felhívást intézett az üzem összes mérnök és technikus dolgozójához.

A tervezők elvállalták, hogy új szerkezeteknek a termelésben való meghonosításával évi 3 millió rubeles megtakarítást biztosítanak és a gyártmányok előállításának

munkaigényességét legalább 500 ezer munkaórával csökkentik.

A mérnök és technikus dolgozók új harca a vállalat gazdasági mutatószámainak megjavításáért élénk támogatásra talált az üzemben. A tervezők felhívására konkrét kötelezettséget vállalt a technológiai főosztály, a központi üzemi laboratórium és a kohászati főosztály kollektívája is.

Az üzem technológusai komoly kötelezettségeket vállaltak magukra. Elvállalták többek közt, hogy a gyártásra fordított munkát az új technológiai felszerelésnek a termelésben való meghonosításával és észszerűsítő rendszabályok bevezetésével 500 ezer munkaórával csökkentik. A központi üzemi laboratórium dolgozói elvállalták, hogy a munkát 100 ezer munkaórával csökkentik és 1 millió rubelt takarítanak meg évenként.

Márciusban a pártbizottság a technika kérdéseivel kapcsolatban pártértekezletet tartott. Az értekezlet felszólalói, az élenjáró sztahanovisták, tervezők, technológusok, mérnökök, technikusok és kutatók munkájukban szerzett tapasztalataikról beszéltek és a technológiai folyamat több olyan új feladatát vetették fel, amelyek az önköltségcsökkentésért és a gyártmányok minőségének fokozásáért vívott harccal kapcsolatosak.

Az értekezlet anyagának alapján technikai és szervezési rendszabálytervet állítottak össze munkaigényesség csökkentésére, a műhely- és az üzemi termelésben, ami biztosítja a mérnökök és technikusok által vállalt kötelezettségek teljesítését.

Ezek a tervek alkotó részei lettek a pártszervezet kezdeményezésére összeállított, bővített műszaki és szervezési rendszabálytervnek, amelynek összeállításában résztvettek a sztahanovisták, művezetők, mérnökök, technikusok és üzemgazdászok. Sok értékes rendszabályt sugalmazott a munka megszervezésének társadalmi ellenőrzése és a gazdasági rend követelményeinek figyelembevétele is. Az ellenőrzésben az üzem többszáz munkása vett részt. A termelési értekezleteken és a munkahelyek állapotának felülvizsgálásakor

sok értékes javaslatot tettek, amelyek sokszázezer rubel megtakarítását tették lehetővé.

Az üzem technikai és szervezési terve olyan rendszabályokat foglalt magába, amelyek biztosították az 1948. évi feladat túlteljesítését, a munka termelékenységének fokozását, lehetővé tették, hogy javítsák a gyártmányok minőségét és csökkentsék az önköltségeket és biztosította a szocialista felhalmozás növelését.

A terv teljesítését az biztosította, hogy a pártbizottság és a műhelypártszervezetek állandóan ellenőrizték a termelést. Ebben a munkájukban az üzem dolgozóinak alkotó ötleteire támaszkodtak. Ez különösen világosan mutatkozott meg a széles körben kibontakozó észszerűsítő és újító mozgalomban. A termelési kiadások csökkentésére, a munka termelékenységének fokozására vonatkozó javaslataik, az újítások az anyag- és az elektromos energia takarékoskodás terén, továbbá a munkafeltételek megjavítása 1948-ban 2 millió 300 ezer rubelt takarított meg az üzem számára. Ime, néhány egyéni példa az újítók alkotó kezdeményezéseiről:

A központi üzemi laboratórium dolgozóinak, Gorskov, Pimerovoj és más mérnök elvtársaknak az elektromos gépeknél használatos tekercsek gyártástechnikájára vonatkozó javaslatai évi 385,5 ezer rubel megtakarítását eredményezték. Zaharova és Fjodorov kommunista mérnök elvtársak javasolták, hogy a villanymotorok mikanit-gyüjtőkarmantyúját pamut-mikanit-karmantyúval helyettesítsük és ez a javaslat 225 ezer rubel, valamint 9 ezer munkaóra megtakarítását eredményezte.

Az üzem egyik legkiválóbb észszerüsítője a kommunista Liszenkov mester, aki 1948-ban néhány javaslatot terjesztett be és ezzel évi 200 ezer rubel megtakarítását tette lehetővé.

Az üzemi észszerüsítés és újítás társadalmi ellenőrzése két hónapja alatt, ami 1949 június 15-én fejeződött be, körülbelül 250 munkástól származó újítást vezettünk be a termelésbe. Ezeknek az újításoknak az alkalmazásával az üzem évi 180 ezer rubelt takarított meg.

A kollektíva harcában, amelyet az önköltségcsökken-

tésért és az üzem gazdasági mutatószámának növeléséért vívott, rendkívül nagy jelentősége volt az új gépek és készülékek korszerűsítésének és megszerkesztésének, valamint annak, hogy tökéletesítették a gyártási eljárásokat és bevezettek egy egész sor új technikai újítást.

A rentábilis munkáért megindult harc arra késztetett minden kommunistát, hogy alaposan tanulmányozza a termelés gazdasági felépítését és komolyan gondolkozzék, miként lehetne a lehető legkevesebb erővel és eszközzel túlteljesíteni az állami tervet. Nyilvánvaló lett, ha az üzem nem törekszik arra, hogy a műhelyek, részlegek és brigádok a gazdaságos számvetés alapelveit betartsák, akkor az üzem működése nem lesz eléggé eredményes.

Halasztást nem tűrő feladattá vált, hogy minden termelő részleg munkájába bevezessük a gazdaságos számvetést. Ez a kérdés már korábban is felmerült üzemünknél. De a gazdaságos számvetés elökészítésének és bevezetésének tervét nem dolgozták ki gondosan, s így a kérdés felvetése nem hozta meg a kívánt eredményeket. Az 1947 június 17-i üzemi pártgyülés határozatilag megbízta az üzem igazgatóját, hogy állapítsa meg azt a sorrendet, amely szerint átállítják a műhelyeket a gazdaságos számvetésre és dolgozza ki ehhez a megfelelő rendszabályokat. Elrendelték, hogy a legszigorúbban ellenőrizzék az üzemanyag, nyersanyag, fütöanyag, szerszám és elektromos energiafogyasztást és biztosítsák az önköltségcsökkentés tervének feltétlen teljesítését és a forgóalap forgási sebességének meggyorsítását.

A pártbizottság felülvizsgálta a gyülés határozatainak teljesítését és megállapította, hogy az üzemigazgatóság a gazdaságos számvetés bevezetését nem vette komolyan, lassú volt és nehézkes.

Sőt mi több, a megfelelő anyagi alap hiánya lehetetlenné tette, hogy támogassuk egyes műhelyek ilyirányú kezdeményezését, amelyek át akartak térni a gazdaságos számvetésre. A gazdaságos számvetés terén kifejtett tevékenység jutalmazásának a kérdése is megoldhatatlannak látszott, mivel nem irányoztak elő jutalmazási alapot. Az osztályok gazdaságos számvetésre való áttérését az admi-

nisztráció segítségével akarták megvalósítani. Ennek ellenőrzését a pártbizottság utasítására az üzemigazgatóság és a technikai osztályok pártszervezetei végezték.

Azoknak a feltételeknek az elökészítésénél, amelyek a gazdaságos számvetésre való áttérésnél szükségesek, a pártbizottságnak különös figyelmet kellett fordítania az üzemigazgatásban döntő szerepet játszó osztályokra. Nagy munka hárult a technológiai főosztályra, a bérelszámoló osztályra, a termeléstervező osztályra és a könyvelésre. Helyes, technikailag megalapozott normákat kellett felállítani az anyagfogyasztásra, felül kellett vizsgálni a normákat, a munka és a műhelyköltségek meg nem lévő normáit meg kellett állapítani, normatív kalkulációt kellett bevezetni a gyártmányokra és géprészeknél, rendezni kellett a műhelyek és az egész üzem mérleg- és raktárgazdálkodását. Ezeknek a rendszabályoknak a megvalósítása már 1948 áprilisában lehetővé tette, hogy az öntő- és a mintakészítőműhely áttérjen a gazdaságos számvetésre. Ezeknek a műhelyeknek a pártszervezetei helyesen vezették az önköltségcsökkentésért vívott harcot. Az üzemek gazdaságos számvetés szerinti tevékenységének alapját a tervkészítés és számbavétel szokásos rendszere képezi. Az üzem számára megállapítják a termelési tervet mind a mennyiségi, mind a gazdasági mutatószámok tekintetében. Az üzemanyag- és munkaerőforrásokat az üzem valóságos szükségleteinek megfelelően a felhasználási normák szerint utalják ki. A terv teljesítésének kiértékelésekor számításba vesznek minden alapvető gazdasági és műszaki mutatószámot. Szigorúan ellenőrzik a termelési tartalékok, a munka, az anyag, a félkészgyártmányok, az energia és a szerszámok felhasználását. Bevezették az anyagi jutalmazást is, ami a termelési terv és az önköltségcsökkentési terv teljesítésére ösztönöz.

A „Dinamo" kollektívájának az önköltségcsökkentési terv túlteljesítéséért vívott harcában hatalmas szerepet játszott a műhelyek gazdaságos számvetése. A gazdaságos számvetés gyökeresen megváltoztatta a terv teljesítéséhez való viszonyt. Most, amikor a műhely munkájának kiértéke-

lésében döntő jelentőséget nyert a gyártás önköltsége, nemcsak a vezetők, hanem a munkások nagy tömegei is szigorúan betartották a gyártmányok tervszerinti önköltségét, másként viszonyultak a nem takarékos és pazarló gazdálkodás tényeihez és különös gondot fordítottak a gyártmányok minőségének fokozására.

A műhely-pártszervezetek, a pártbizottság és az üzem valamennyi pártszervezete nagy gondot fordít arra, hogy minden műhelyben teljes mértékben kihasználjanak minden olyan eszközt, amely a gyártmányok önköltségcsökkentéséhez vezet.

Melyek ezek az eszközök?

Először, az átlagon alapuló progresszív normának megfelelően szigorú rendet kell megállapítani a termelésben felhasználandó anyagok, géprészek, alkatrészek kiadásánál, meg kell szervezni az anyag forgalmának számontartását. Havonként leltározni kell a befejezetlen termékeket, ellenőrizni kell az anyag és félkészgyártmányok maradványait.

Másodszor, harcot kell folytatni a selejt és az egyéb termelési veszteségek ellen, csökkenteni kell a termelési hulladékot és azt fel kell használnunk.

Harmadszor, az alapüzemeknek fokozniok kell a segédüzemek ellenőrzését, a műhelyeknek fokozniok kell igényességüket az anyagellátó szervekkel szemben.

Végül pedig széles körben meg kell indítani a szocialista munkaversenyt a munka termelékenységének fokozásáért. Minden eszközzel fejleszteni kell továbbá a kollektíva alkotó kezdeményezését, minden munkásban ki kell nevelni a gazdaságos gondoskodás érzetét, hogy takarékosan bánjanak az állam tulajdonát képező eszközökkel.

Megemlítünk egy példát az egyik gazdaságos számvetés alapján dolgozó műhely munkájából. Miként már említettük, az igen sok fémet fogyasztó mintakészítőműhely az elsők között vezette be a gazdaságos számvetést.

Megállapították a gazdaságos számvetésben dolgozó műhely alapvető mutatószámait. Ezek: a termelési tervet teljesíteni kell mennyiség és cikklista szerint, be kell tartani az alapanyagok felhasználási normáját, teljesíteni kell a

munka termelékenységének fokozására irányuló tervszerinti feladatokat, be kell tartani a munkabérek tervszerinti alapját.

Az anyagra már korábban is volt normarendszerünk, de a műhelyben senkit sem érdekelt, hogy miként tartják be. Sőt volt olyan „rendszer" is, hogy a műhely ellenőrizetlenül (számla- és súlymeghatározás nélkül) vette át a raktárból az anyagot és csak később számolt el vele. Gyakran sem a raktár, sem a műhely nem tudta, hogy mennyi anyagot vételeztek. Az anyagot most a raktár munkásai kötelesek a műhelybe szállítani. Minden anyagot lemérnek a raktárban és súlyjegyzékkel szállítják a műhelybe. A műhelyben külön erre a célra felállított mérlegen lemérik az érkezett anyag súlyát. A kölcsönös ellenőrzés lehetetlenné teszi az elszámítást és a hibákat.

Régebben a műhely a színesfémet és az acélt súlyra kapta a raktárból és azt a műhelyben csak szemmérték szerint használták ki. Most a fémeket csak a műhelyben mutatkozó különleges anyagigénylések alapján adják ki s a műhelyek kötelesek elszámolni, hogy mire használták fel.

A gazdaságos számvetés arra késztette a műhelyeket, hogy irattárat rendezzenek be. Elkészítették az anyag norma-kartotékrendszerét, amelyet havonként összehasonlítanak a könyvelés adataival. Ez lehetővé teszi, hogy a tényleges anyagfelhasználást összehasonlítsuk a normaszerinti anyagfogyasztással. Emellett a műhely munkásai a technológiai főosztállyal karöltve meg tudták állapítani pontosabban az egyes gyártmányok egységére eső fémfelhasználásnak normáit.

A műhely munkásai komolyan gondolkoztak, hogy miként lehetne felhasználni a fémhulladékot és fémforgácsot, amit azelőtt válogatás nélkül az elegytérre vittek. Táblázatokat készítettek a vaslemezek észszerű szabására és a hulladék jelentékeny részét felhasználták a kisebb alkatrészek gyártásában. A műhely szükségleteinek megfelelően kapja most a különböző méretű lemezeket, ami lehetővé teszi, hogy a lemezszabásban további megtakarításokat érjünk el.

A mintakészítők komoly figyelmet fordítottak arra, hogy javítsák a mintakészítést és jobban használják ki a felszerelést. A mintakészítő műhely kollektívája 1948 negyedik negyedében 100 ezer rubellel járult hozzá az üzem terven felüli felhalmozásához.

Ennél is jelentékenyebb eredményeket értek el más műhelyek a gazdaságos számvetés bevezetésével. Így például az öntőmühely 1948-ban az 1947-es évhez viszonyítva csökkentette az öntvények önköltségi árát és 4 millió rubelnél többet takarított meg, amiből másfélmillió a tervenfelüli megtakarítás.

A pártszervezet kezdeményezésére összeállították azt az üzemtervet — s ez a pártszervezet állandó ellenőrzése alatt állt — amelyek alapján a műhelyek áttérnek a gazdaságos számvetésre. Ezt a tervet teljesítették. A Nagy Októberi Szocialista Forradalom 31. évfordulóján az üzem minden műhelye gazdaságos számvetéssel dolgozott.

A pártszervezet tudja, hogy a takarékosság rendszerének betartása nem kampány, hanem a gazdálkodás szocialista módszere. Ezért biztosítani igyekszik a tartós termelési sikereket és állandóan, napról-napra szívósan harcol a gazdaságos számvetés megerősödéséért.

A pártszervezet új feladatot tűzött az üzemvezetők elé: a termelési részlegek és brigádok munkájába is be kell vezetni a gazdaságos számvetést. Ez a gyártmányok önköltségének további csökkentésében újabb lehetőségeket jelent.

Meg kell említenünk ezzel kapcsolatban az egyes üzemvezetők kételyeit, amelyeket a gyakorlat eloszlatott. Ezek a kételkedők azt hangoztatták, hogy a műhely gazdaságos számvetését „nem a «Dinamo»-nak találták ki", hogy ennek bevezetésére még nem érkezett el az idő.

Azok a sikerek, amelyeket a kollektíva az üzem rentabilitásának fokozása terén ért el, világosan bizonyítják, hogy a gazdasági tevékenység pártellenőrzésének megvalósításakor milyen hatalmas jelentősége van ennek, ha a pártszervezet ismeri a vállalatot, a vállalat lehetőségeit és tartalékait.

1949 januárjában a központi sajtó közölte a „Dinamo"

dolgozói kollektívájának Sztálin elvtárshoz írt levelét. A „Dinamo" dolgozói levelükben a következőket közölték a szovjet nép nagy vezérével:

„1948 elején a moszkvai, Kirovról elnevezett «Dinamo» üzem kollektívája kötelezettséget vállalt, hogy 1948-ban eléri az 1950-re tervbevett gyártási mennyiséget és ezzel három év alatt teljesíti az ötéves tervet.

Örömmel közöljük Önnel, kedves Ioszif Visszarionovics, hogy ezt a kötelezettségünket idő előtt teljesítettük. 1948 11 hónapja alatt annyit termeltünk, amennyit az ötéves terv 1950-re írt elő.

Az állami tervet 11 hónap alatt 125,6 százalékra, a cikklista szerinti tervet pedig 100 százalékra teljesítettük.

A munka termelékenységének növelése terén vállalt tervszerinti feladatunkat 14 százalékkal túlteljesítettük.

Az Önhöz intézett levelünkben, Sztálin elvtárs, igéretet tettünk, hogy 1948-ban 8 millió rubel tervenfelüli felhalmozást érünk el. Annak eredményeképpen, hogy az önköltségcsökkentés feladatait túlteljesítettük, 11 hónap alatt 13,5 millió rubel tervenfelüli felhalmozást értünk el.

Az elért eredménnyel nem elégszünk meg. Azt a feladatot tűztük magunk elé, hogy az egész ötéves terv mennyiségi teljesítését négy év alatt, vagyis 1949-re fejezzük be..."

Az üzem 1948-ban kibocsátott termékeinek önköltsége 19,7 százalékkal volt alacsonyabb az 1947-es színvonalnál. Az 1948-as terv 8,3 millió rubel felhalmozását írta elő az üzem számára. Az üzem kollektívája vállalta, hogy ehhez kiegészítésképpen még 8 millió rubel felhalmozást ad. A „Dinamo" dolgozói becsülettel betartották szavukat. A felhalmozás teljes összege 27 millió rubel volt.

A pártszervezet azonban ezeket a teljesítményeket — az 1948-ban elért önköltségcsökkentést és a tervenfelüli felhalmozás növelését — a vállalat gazdaságában beállt javulásnak csak első eredményeiként látja.

Molotov elvtárs a Munkásküldöttek Moszkvai Szovjetjének 1948 november 6-i ünnepélyes ülésén azt mondta, hogy „a népgazdaság vezetésében felmerülő bonyolultabb

feladatoknak megfelelően új feladatok hárultak ránk az állami tervezés, az anyagellátás megszervezése, a korszerű technikának a gazdaság minden ágába való bevezetése terén... Gazdaságunk fellendülésének üteme sokban függ az anyagellátás ügyének helyes megszervezésétől, a szükséges anyagi tartalékok megteremtésétől és az állami készletek gazdaságos felhasználásától."*

Ezzel kapcsolatban hatalmas népgazdasági jelentőségű ügy lett a vállalati forgóalapok forgási sebességének meggyorsítása. Ez a meggyorsítás lehetővé teszi, hogy a termelés mennyiségét újabb kiegészítő kiutalások nélkül is növeljük és elősegíti a szovjet rubel további megerősödését.

1948-ban az üzem jóval túlszárnyalta a forgóalap tervszerinti forgási sebességét. De így sem használtuk ki a kellő mértékben a forgási sebesség sok forrását. A pártszervezet nem nyugodhatott bele ebbe a helyzetbe. A pártbizottság az üzemvezetők bevonásával részletesen foglalkozott a kérdéssel: hogyan használjuk fel a forgóalapot a forgási sebesség meggyorsítása útján. Különösen két értékcsoportnál, a kész gyártmányoknál és az anyagnál volt kedvezőtlen a forgási sebesség helyzete.

Olyan új tartalékokat tártunk fel, amelyeknek felhasználása lehetővé tette, hogy növeljük a termelést a forgóalap minden rubeljére. Új lehetőségek nyíltak meg arra, hogy megrövidítsük a termelési ciklust, javítsuk a termékek minőségét és megszüntessük a veszteségeket.

Az a körülmény, hogy részletesen tanulmányozták a forgóalap forgási sebességének kérdését, számontartották a vállalat minden lehetőségét és az üzemi pártgyűlés ezzel a kérdéssel kapcsolatban egyhangú határozatot fogadott el. Lehetővé tette az üzemi kollektíva számára azt, hogy a 103 moszkvai élüzemmel együtt kötelezettséget vállaljon: az üzem tavalyi eredményéhez viszonyítva hat nappal gyorsítja meg a forgóalap forgási sebességét és ennek eredményeképpen a népgazdaság számára 3,5 millió rubelt szabadít fel.

---

* *Molotov.* A Nagy Októberi Szocialista Forradalom 31. évfordulója. 13—14. old. Goszpolitizdat. 1948. (oroszul).

A pártbizottság azt javasolta az üzemvezetőknek, hogy dolgozzanak ki pontos rendszabályokat, a termelési ciklus megrövidítésére, a tervezés és anyagellátás szabályozására és a kész termékek értékesítésének meggyorsítására. Ezeknek a rendszabályoknak a megvalósítása lehetővé tette, hogy az üzem kollektívája idő előtt, már 1949 első felében teljesítette kötelezettségeit. 3,5 millió rubelt szabadítottunk fel az állampénztár számára a forgóalapból.

A gyakorlatban néha előfordul, hogy a gazdasági vezető szük gazdasági érdekek kedvéért, sőt néha személyes megnyugtatásra, igyekszik eltérni az olyan feladatoktól, amelyeknek teljesítése kockázatos és nagy erőfeszítéssel jár. Ilyen esetekben különböző „objektív" technikai és szervezési okokra hivatkoznak, amelyek állítólag arra kényszerítik őket, hogy visszalépjenek a feladat teljesítésétől.

A pártszervezet természetesen nem viselkedhetik közönyösen az ilyen jelenségekkel szemben, az ellenőrzés során köteles a dolog állását tanulmányozni, mozgósítani a munkásokat és segítséget nyujtani az üzemvezetőnek a feladatok teljesítésére.

1948-ban az üzem nem teljesítette egyik igen fontos feladatát, nem készítette el a tartalék alkatrészeket — a traktor fogaskerekeket a mezőgazdaság számára. Az üzemadminisztráció hanyagsága azt eredményezte, hogy a fogaskerekek gyártásában a selejt elérte a 60 százalékot. Az volt a főok, hogy nem voltak fogazópadjaink, amelyek segítségével elkészíthettük volna a fogaskerekek fogazatának pontos metszetét, a megrendelő tervrajzainak és feltételeinek megfelelően, ok volt továbbá az, hogy helytelenül vezettük a hőmegmunkálás rendjét. A műhelyekben halomra gyült a selejtes fogaskerék, a megrendelő pedig állandóan követelte a terv teljesítését. Ilyen körülmények között egyes vezető munkások teljesíthetetlennek tartották a feladatot és azt ajánlották az igazgatóságnak, hogy utasítsa vissza a megrendelést. Ebbe a kommunisták nem egyeztek bele. Polubojarinov elvtárs, a 4. készülékgyártó műhely főnöke, Baklajev elvtárs, a műszaki ellenőrző osztály főmérnöke, Ohlopkov elvtárs, az üzem vezetője, Merkulov elvtárs, a főgépmű-

hely művezetője és sokan mások a pártbizottsághoz fordultak és bebizonyították, hogy a fogaskerekek gyártása nem haladja túl az üzem erejét, ha különleges szerszámgépet szereznek be és azokat a szükséges szerszámokkal felszerelik.

A pártbizottság értekezletet tartott a fogaskerékgyártással foglalkozó kommunista vezetőkkel és javasolta a főmérnöknek, hogy szerezze be a szükséges felszerelést.

Az új felszerelés beállítása, a gyártási folyamat felülvizsgálása és a mindennapos pártellenőrzés a fogaskerékgyártásban lehetővé tette, hogy az üzem sikeresen teljesítse a felelősségteljes megrendelést.

Moszkva fennállásának 800 éves évfordulója előtt a SzK(b)P Moszkva Városi Bizottsága azt a feladatot tűzte az üzem elé, hogy terven felül jelentős mennyiségű elektromos felszerelést gyártson a fővárosnak, az ajándékként készülő trolibuszok számára.

Az üzem igazgatósága úgy vélte, hogy az üzem nem tudja ezt a feladatot teljesíteni. Erre a pártbizottság közvetlenül a műhely kommunistáihoz fordult, akik a trolibuszfelszerelést gyártják. A 2. vontatómühely főnöke, Szorokin, Lukahin főművezető, Rodzevics, a tekercselő-szigetelőmühely főmérnöke, Karaszjov lakatos-szerelő és még többen mások kijelentették a pártbizottság értekezletén, hogy az üzem tudja teljesíteni a belső készletek felhasználásával a SzK(b)P Moszkvai Városi Bizottságának a feladatát.

A pártbizottság a sürgős feladat teljesítésére mozgósította a kollektívát és sikerült eloszlatnia az egyes művezetők kételyeit. A „Dinamo" dolgozói becsülettel teljesítették a Moszkvai Városi Bizottság által kitüzött feladatot és idő előtt elkészítették az elektromos berendezéseket a trolibuszok számára.

Az üzem kollektívája 1947 utolsó negyedévében megjavította munkáját és kötelezettséget vállalt, hogy az 1948. évi tervet idő előtt, a Sztálini Alkotmány Napjára teljesíti.

A 67 moszkvai élüzem kollektíváinak felhívása új politikai és termelési fellendülést idézett elő üzemünkben. A felhívás megvitatása után sok műhely új, fokozott szocialista

kötelezettséget vállalt: november 7-re teljesítik az évi tervet.

Az üzem gazdasági vezetősége kezdetben nem látott reális lehetőséget arra, hogy az üzem kollektívája nevében egyetemes kötelezettséget vállaljon az évi terv november 7-i teljesítésére és lassúnak bizonyult.

A pártbizottság szükségesnek tartotta ennek a kötelezettségnek az elvállalását, mert ismerte a vállalat tartalékait. Véleményének helyességét a legmegbízhatóbb eszközzel ellenőrizte: tanácskozást tartott a sztahanovistákkal, a mérnökökkel és a technikusokkal. Ezek egyhangúan támogatták a pártbizottságot. A vállalás kérdését a pártbizottság különleges ülésén vitatták meg a pártszervezetek titkárainak és a műhelyfőnökök részvételével. A kommunisták meggyőzték az üzem igazgatóságát, hogy megfelelő technikai és szervezési rendszabályok bevezetésével és a műhelyekben található tartalékok teljes felhasználása esetén az üzem évi terve teljesíthető november 7-ig. Ezután a kötelezettséget minden műhelygyülésen elvállalták.

A pártbizottság kezdeményezésére, júniusban a párt- és gazdasági aktívák gyülést tartottak és ezen megvitatták az üzem öthónapos munkájának eredményeit és a kollektívának azokat a feladatait, hogy az évi tervet november 7-re, az ötéves tervet pedig határidő előtt fejezze be. A kommunisták értékes javaslatai és az aktíva határozata lényegében a szocialista kötelezettség teljesítésének konkrét terve volt, a tervet sikeresen megvalósítottuk.

Az állami terv feladatai mellett az üzem rendkívüli, a tervben nem szereplő fontos megrendeléseket is kap, amelyeket a népgazdaságnak valamely időszakban felmerült követelményei tesznek szükségessé. Az ilyen terven felüli megrendelések teljesítése a kollektívától különösen megfeszített munkát kíván. A pártszervezet csak akkor tudja mozgósítani a kollektívát arra, hogy a terven felül készített gyártmányokat idejében adja le, ha jól ismeri a vállalat lehetőségeit. Az üzem 1949 februárjának végén fontos megrendelést kapott elektromos felszerelések gyártására, ami az 5. Dnyeprogesz aggregátnak a tavaszi olvadás kezdetére való üzembehelyezésével volt kapcsolatban. A gazdasági vezető-

ség úgy állította be az üzem kollektívájának a munkáját, hogy a megrendelést március 25-re kell szállítani, ami nem elégíthette ki a Dnyeprogesz építöit. Azok legkésöbb március 20-ra várták az elektromos felszerelést. A pártbizottság tanácskozott a mühelyfönökkel, a pártszervezetek titkáraival és a mühelyek sztahanovistáival és úgy találta, hogy az elektromos felszerelés gyártásának idejét meg lehet rövidíteni. A megrendelés állandó pártellenörzése és a nagyszabású felvilágosító munka azt eredményezte, hogy a megrendelést március 15-re teljesítettük és másnap a megrendelöhöz továbbítottuk.

Így a pártszervezet kezében hatékony fegyverré válik a vállalat tartalékainak és lehetöségeinek alapos, sokoldalú ismerete. Ez az ismeret lehetövé teszi azt, hogy a pártellenörzést az egész kollektíva támogatásával és tevékeny részvételével végezzük, és hogy az üzem tevékenységének a pártellenörzését a lehetö leghatékonyabbá tegyük.

IV

A PÁRTELLENŐRZÉS HATÉKONYSÁGÁNAK ALAPJA — A BOLSEVIK ÖNKRITIKA

A pártszervezet a gazdasági tevékenység ellenőrzésével, az üzem vezető kádereit és minden kommunistát a bolsevik türelmetlenségre neveli a hiányosságokkal szemben. Bármely munkában mutatkoznak is a hiányosságok, késleltetik előrehaladásunkat, gátolják a tömegek alkotó, önálló tevékenységének kifejlődését.

A munkában mutatkozó hiányosságok feltárása szükséges „minden élő és életrevaló párt számára — mondta Lenin. — Nincs ízetlenebb valami az önelégült optimizmusnál".*

Sztálin elvtárs szakadatlanul figyelmeztet bennünket, nehogy a „fejünkbe szálljon a dicsőség". Állandóan azt tanítja, hogy ne ragadtassuk el magunkat sikereinktől, mindíg a megoldatlan feladatainkra, a hiányosságokra és mulasztásokra nézzünk, a munkában elért minden sikerünket ezeknek a feladatoknak a gyors megoldására, a megoldatlan ügyek kiküszöbölésére használjuk fel.

Az állam érdekei azt követelik, hogy minden dolgozó tudja józanul kiértékelni a munkájában mutatkozó eredményeket és hibákat, hogy csírájában felfedje a hiányosságot és megakadályozza továbbfejlődésüket. Minden dolgozónak meg kell találnia a hiányosságok okait és meg

---

* *Lenin—Sztálin.* Párt és pártépítés. Szikra 1950. 214. old.

kell találnia kiküszöbölésük útját. Az elbizakodottság munkánk leggonoszabb ellensége.

Szergej Mironovics Kirov ezt mondta:

„A mindennapos gyakorlati munkánkban, a Párt ügyéért érzett állandó becsületes, bolsevik, nemes belső nyugtalanságnak kell kísérnie bennünket."*

A pártszervezet legfőbb feladata a Párt ügyéért és a ránkbízott munkáért való állandó felelősségérzet kinevelése. A pártszervezetnek bolsevik követeléssel kell fellépnie minden munkással és mindenekelőtt a kommunistákkal szemben, bárhol is dolgozzanak ezek az emberek.

Kádereink nevelésének legerősebb fegyvere a kritika és az önkritika. A kritika és az önkritika nem engedi az embereket megnyugodni, segíti legyőzni a tespedést, előre, új vívmányokhoz vezet.

Amikor a pártszervezet felfedi az üzemvezetők hiányosságait és hibáit, éles politikai bírálatot ad ezekről a hibákról és arra mozgósítja a munkásokat, a kollektívát, hogy a kritika-önkritika segítségével kiküszöböljék a hiányosságokat.

Például a váltóáramú darumotormühely 1948 májusában rendkívül hanyagul dolgozott és nem teljesítette a tervet. A mühely főnöke, a kommunista Filippov, rosszul irányította a termelést, nem mozgósította a kollektívát a nehézségek kiküszöbölésére, nem biztosította az ütemterv teljesítését. Filippov mühelyvezetői munkáját a párt- és gazdasági aktívák gyülésén megkritizáltuk. Ez hozzásegítette Filippov elvtársat ahhoz, hogy gyorsan megváltozzék. A mühely már júniusban jelentősen túlteljesítette a tervet.

A bolsevik igényességnek meg kell mutatkoznia a rossz és jó munkásokkal szemben egyaránt. Az elbizakodottság igen ragadós és néha a legjobb vezetőket sem kíméli meg.

Az üzem néhány pártszervezete azonban gyakran egyoldalúan értékeli ki az üzemvezetők munkáját. Csak az eredményeket figyeli és elhallgatja a baklövéseket és a hibá-

---

* *Sz. M. Kirov.* Válogatott cikkek és beszédek 1912—1934. Goszpolitizdat 1939. 686. old. (oroszul).

kat. Ez komoly veszélyt rejt magában. A közöny, a sikerek feletti tetszelgés egészségtelen atmoszférája lesz úrrá és előfordulhat, hogy a vezető, ha idejében nem segítenek rajta, nem tudja észrevenni és tárgyilagosan értékelni a hiányosságokat, elbizakodik.

Így történt ez üzemünk egyik legkiválóbb műhelyének főnökével is.

A műhely hónapról-hónapra túlteljesítette a termelési tervet. A műhely főnökét dicsőítették, példaként emlegették a többiek előtt. Ugyanakkor a műhely munkájában több komoly hiányosság is mutatkozott. A műhelyfőnök helytelenül használta fel a munkaversenyben résztvevők anyagi ösztönzésének rendszerét, elfojtotta a kritikát és önkritikát. A műhely-pártszervezet gyengén végezte az üzem tevékenységének ellenőrzését, nem kritizálta a hiányosságokat, kímélte az üzem hiúságát. Nem volt olyan eset, hogy a taggyülésen ne mutattak volna rá a műhelyfőnök valamilyen hiányosságára. Ennek az lett az eredménye, hogy azontúl nem törődött a kommunisták véleményével, nagyképű lett, tényked ése pusztán adminisztratív vonalon nyilatkozott meg. A pártbizottság közbelépése azonban hozzásegítette a pártszervezettől elszakadt kommunista vezetőt ahhoz, hogy felismerje saját hibáit. A pártbizottságnak ebben a kérdésben hozott határozatát minden műhely-pártnapon megvitatták, ami kétségtelenül növelte a műhely-pártszervezet szerepét és felelősségét az adminisztráció működésének ellenőrzésében. Ismételten kiemelték annak szükségességét, hogy a hiányosságokat idejében fel kell tárni és figyelmeztetni kell a hibákra.

A hiányosságok feltárása azt jelenti, hogy kielemezzük azok okait és nyilvánosság előtt megbíráljuk a hibák elkövetőit. A bolsevik önkritika a hiányosságok feltárásának és kijavításának legfőbb eszköze.

„... nélküle, az önkritika nélkül, — mondta Sztálin elvtárs — pártunk nem tudna előrehaladni, nem tudná feltárni fekélyeinket, nem tudná kiküszöbölni fogyatékosságainkat.“*

* *Lenin—Sztálin.* Párt és pártépítés. Szikra 1950. 597—598. old.

A pártellenőrzésnek az a célja, hogy minden párt- és állami utasítást teljesítsünk. Világos, hogy ezt nem érhetjük el csak felülről történő ellenőrzéssel, bármilyen jó is ennek az ellenőrzésnek a megszervezése. Csak akkor tudjuk feltárni a fogyatékosságokat és hibákat és megjelölni kiküszöbölésük útját, ha a felülről és alulról történő ellenőrzést helyesen társítjuk, ha maga a tömeg ellenőrzi vezetőit. A pártellenőrzés csak ilyen feltételek között lesz teljesen hatékony.

Ebből következik a pártszervezetek legfontosabb feladata: minden nap a gyakorlati munka élő példái nyomán kell a tömegeket a bolsevik kritika és önkritika szellemében nevelni. Egy percre sem szabad elfelednünk Sztálin elvtárs útmutatását: „... a pártot, az osztályt, a tömeget lehetetlen helyesen nevelni önkritika nélkül ...“*

A Párt tömegei megtanulják, hogyan kell bolsevik módon kezelni minden ügyet, megszokják a politikai vezetést, kinevelik magukban az elengedhetetlen bolsevik tulajdonságokat: a következetességet, az elvhűséget, az engesztelhetetlenséget a hiányosságokkal, a nagyképűséggel és az elbizakodottsággal szemben. Elsősorban a taggyüléseken nevelkednek a forradalmi önkritika szellemében. A taggyülés az alapfokú pártszervezet legfelső szerve, ugyanakkor hatékony eszköz a kommunisták eszmei edzésére, a bolsevikok iskolája. A kommunisták a taggyüléseken résztvesznek a kérdések megvitatásában s szemléltető leckét kapnak a hiányosságokkal szembeni bolsevik engesztelhetetlenségből, megtanulják a fogyatékosságok feltárását és kiküszöbölését, tanulnak és önfeláldozóan harcolnak a Párt és a Szovjetállam politikájának megvalósításáért.

A „Dinamo“ pártszervezete arra törekszik, hogy ilyen szellemben folyjanak taggyülései. Megemlítünk egy példát.

A munkaverseny fejlődése szempontjából fontos, hogy az üzem vezetői szívügyüknek tekintsék a munkaverseny vezetését, hogy minden művezető, brigádvezető, műhelyfő-

* *Lenin—Sztálin.* Párt és pártépítés. Szikra 1950. 626. old.

nök, mérnök és technikus közvetlenül vegyen részt a munkaverseny kifejlesztésének munkájában.

Az üzem egyes vezetői közömbösen viselkedtek a munkaversennyel szemben, a kötelezettségeket csak egyszerüen és formálisan vállalták magukra és nem biztosították azok teljesítését a szükséges szervezési és technikai rendszabályokkal. Az 1. készülékgyártó műhelyben 1948-ban nagy lelkesedéssel fogadták a nov. 7-i munkaversenyre vonatkozó szocialista kötelezettségeket. A műhelygyülésen a munkások, mérnökök, technikusok és müvezetők egyhangúan kijelentették, hogy az évi tervet november 7-re akarják teljesíteni. De a műhely vezetősége és pártszervezete nem tudta azt a termelési fellendülést irányítani, amelyet a moszkvai élüzemek felhívása váltott ki és nem tudta döntő mértékben megjavítani a szocialista munkaverseny irányítását. Nem szervezték meg a dolgot, nem bontakozott ki egyéni szocialista munkaverseny. A munkásoknak nem volt pontos havi, évi, néha még napi feladata sem. Sokan igazságosan jelentették ki: „hogyan vállalhatnánk konkrét szocialista felajánlásokat, ha nemcsak azt nem tudjuk, hogy mit fogunk végezni a folyó hónapban, de néha még azt sem, hogy mit fogunk végezni egy müszakban?"

A műhelyben nem tartottak mindennapos beszámolót és nem ismertették állandóan a munkaverseny eredményeit. A műhelyadminisztráció nem törödött a munkások kötelezettségeivel és nem biztosította azok teljesítését.

A szocialista munkaverseny irányításával szemben megnyilatkozó formális, bürokratikus magatartást más műhelyekben is megfigyelhettük. Emellett néhány müvezető csak kiegészítő munkának tekintette a tömegekkel való munkát, a saját, mint ők mondták, „sokkal fontosabb" adminisztratív munkájuk mellett.

Az üzemi pártszervezet igen élesen reagált a szocialista munkaverseny irányításában mutatkozó rendellenes helyzetre. A pártbizottság kezdeményezésére júliusban üzemi pártnapot tartottunk. Ezen megvitattuk a következő kérdéseket: a pártszervezet feladatai a szocialista munkaverseny vezetésében, az évi terv teljesítése november 7-re és az öt-

éves terv időelőtti teljesítése. A pártnap anyagának előkészítésére a pártbizottság 60-nál több kommunistát vont be a munkába, akik részletesen tanulmányozták a szocialista munkaverseny állását minden műhelyben, osztályon, termelési részlegnél, segítettek feltárni a szocialista munkaverseny vezetésében mutatkozó konkrét hibákat és rámutattak a hibák kiküszöbölésének útjára.

A pártnap magas eszmei-politikai színvonalon, az éles bolsevik önkritika légkörében folyt le. A kommunisták konkrét javaslatai képezték a pártnapon hozott határozat alapját. Ez a határozat harcos programja lett a pártbizottságnak és minden pártszervezetnek a szocialista munkaverseny további kifejlesztéséért vívott harcban.

Az éles, tárgyilagos, alulról jövő kritika növelte a pártszervezetek és az üzemvezetők felelősségét és aktív harcra egyesítette a tömegeket a hiányosságok kiküszöbölésére és a nehézségek leküzdésére.

Az üzemi kollektíva sikerei a háborúutáni sztálini ötéves terv határidőelőtti teljesítéséért folytatott szocialista munkaversenyben nagyrészben a pártszervezet olyirányú munkájának eredményei, amelyeket a párttagok és a pártonkívüli tömegek nevelésében végzett a hiányosságokkal szembeni engesztelhetetlenség és a bolsevik kritika és önkritika szellemében. A Párt legerősebb fegyverének, a kritikának és önkritikának észszerű használata és annak a kipróbált fegyvernek a szüntelen köszörülése a hiányosságok kiküszöböléséért, a tervek és a feladatok teljesítéséért vívott harc érdekében — elengedhetetlen feltétele annak, hogy a Párt a vállalatban a hatékony pártellenőrzést megvalósíthassa.

V

A PÁRTELLENŐRZÉS MINDEN PÁRTSZERVEZET ÉS MINDEN KOMMUNISTA ÜGYE

Helytelen lenne azt gondolni, hogy a pártellenőrzés megszervezése és megvalósítása csak a pártszervek ügye. A Párt útján megvalósított ellenőrzés már természeténél fogva is mindenekelőtt társadalmi ellenőrzés. Csak abban az esetben lehet idejében feltárni és megelőzni a hibákat és hatékony intézkedéseket hozni a hiányosságok kiküszöbölésére, ha a pártellenőrzésben való részvételt nem korlátozzuk az aktívák szűk körére, hanem az egész pártszervezet felel a vállalat helyzetéért, ha az egész pártszervezet segíti a gazdasági vezetőket. A gazdasági vezetés sikere érdekében a pártszervezet felhasználta és felhasználja ma is a pártmunka minden eszközét: a taggyűléseket, a Párt megbízásait, a párt- és gazdasági aktívák gyűléseit, a kommunisták tanácskozásait stb.

Kielégítheti-e mondjuk, a pártbizottságot az, hogy az üzem kollektívája kötelezettséget vállal: az ötéves tervet a termelési mennyiség szempontjából négy év alatt teljesíti és meggyorsítja a forgóalap forgási sebességét? Természetesen nem. A kötelezettség e vállalása csak az ügy kezdete. Számításba kell venni és fel kell használni a vállalat valamennyi lehetőségét és tartalékait, megfelelő technikai és szervezési rendszabálytervet kell kidolgozni. A kötelezettségek teljesítését biztosító rendszabályok kidolgozásába be kell vonni az aktívákat is. Így tett a pártbizottság is. Az üzemi pártgyűlés napirendre tűzte „A háborúutáni sztálini ötéves terv

négy éven belüli teljesítésének és a pártszervezet feladatainak" kérdését. A kommunisták élesen megbírálták a gazdasági vezetők munkájában mutatkozó komoly hiányosságokat, rámutattak azokra a még felhasználatlan nagy tartalékokra, amelyek elősegítik a munka termelékenységének fokozását, a gyártmányok önköltségének csökkentését, a forgóalap forgási sebességének meggyorsítását. Konkrét és tárgyilagos javaslatokat tettek az üzem technológiai és termelési színvonalának emelésére, a nehéz, kézzel végzett munkafolyamatok további gépesítésére, a futószalag bevezetésére a termelésben, az anyagkészlet elszámolásának és felhasználásának rendszabályozására, a kész termékek elszállításának meggyorsítására stb.

Részletesen és kimerítően megvitattak minden rendszabályt. Az aktív részvétel a kérdések megvitatásában lehetővé tette minden kommunista számára, hogy világosan lássa a kollektíva előtt álló feladatokat és megtalálja saját helyét a feladatok megoldásában.

A taggyülés különböző intézkedéseket hozott arra, hogy a hiányosságokat megszüntessék és valamennyi termelési tartalékot minél jobban kihasználjanak, megmutatta az üzem kollektívájának azokat a nehézségeket, amelyeket ki kellett küszöbölni.

Vegyünk egy másik példát. Ismerjük a gyorsított munkamódszerek hatalmas szerepét a munka termelékenységének fokozásában és következésképpen, a gyártási ciklus megrövidítésében. De a gyorsított munkamódszereket hosszú időn keresztül nem alkalmazták az üzemben, majd bevezetésük tervszerűtlenül és szervezetlenül történt. Gyakran láthattunk olyan esetet, hogy ugyanazt a munkát más módszerekkel végezték. Sőt mi több számos műhelyben az adminisztráció és a pártszervezet nem fordított kellő figyelmet a korszerű technika és a termelési tapasztalatok terjesztésére és bevezetésére, néha nem is értették, hogy azokat miként lehetne alkalmazni valamennyi termelési osztály munkájának konkrét feltételei között.

A helyzet gyökeres megváltoztatása érdekében az üzem dolgozóinak egész kollektíváját kellett mozgósítani — az ő

alkotó energiájukra volt szükség. Csak a kérdés sokoldalú tanulmányozása, a sok ember tapasztalatainak és ismereteinek felhasználásával lehetett konkrét tervet készíteni.

Az üzem mérnökei és technikusai azt a feladatot kapták, hogy az alkatrészek kidolgozásában, a villamosgépek és készülékek összeszerelésében dolgozzanak ki és honosítsanak meg tökéletesebb munkamódszereket, gépesítsék a kézzel végzett munkát. Ezt a feladatot nem lehet megoldani anélkül, hogy a műhelyekkel és a termelésben élenjárókkal ne létesítsenek szoros kapcsolatokat és ne támaszkodjanak az ő tapasztalataikra.

A pártbizottság a párt és az üzemi aktívák gyülésén megvitatta „A munka gyorsított módszereinek bevezetése érdekében hozott rendszabályok" kérdését.

Az aktíva gyülése előtt különleges bizottságokat szerveztünk, amelyek gondosan tanulmányozták a termelés különböző részlegeit és sok értékes javaslatot gyüjtöttek össze. Ennek eredményeképpen a pártszervezet nemcsak konkrét tervet dolgozott ki, hanem a gazdasági vezetőknek is sok értékes rendszabályt adott át.

A gyakorlat azt mutatja, hogy az olyan helyen, ahol gyengül a pártellenőrzés közösségi jellege, ott gyakori a fennakadás és a kudarc a munkában és a pártszervezet elveszti azt a képességét, hogy hatásosan beleavatkozhassék a termelés menetébe. Amint azonban bevonják a szervezet erőit, tömegessé teszi az ellenőrzést, a dolog fejlődésnek indul, könnyen leküzdhetők a gazdasági és pártmunka hiányosságai, sikereket érünk el.

1947-ben az üzemi kollektíva nagy követelményekkel állott elő az egyik alkatrész műhellyel — a horganyműhellyel szemben. A műhely egyenlőtlen ütemben dolgozott és óriási erőfeszítésekre késztette a többi termelési részleget. Ezért a műhely adminisztrációja és nem kisebb mértékben a műhely-pártszervezet volt a felelős. A pártszervezet titkára egymagában cselekedett, nem tanácskozott a kommunistákkal, a gazdasági vezetők munkájában mutatkozó hiányosságokra csak egyéni beszélgetések során mutatott rá a műhelyfőnök előtt. A gazdasági kérdéseket a pártgyü-

léseken csak esetről esetre tárgyalták, gondos előkészület és tanulmányozás nélkül. A kommunisták sok értékes javaslata nem talált támogatásra és nem is valósult meg.

Az üzemigazgatóság kénytelen volt leváltani a műhely vezetőségét, a pártbizottság pedig felfrissítette a műhely-pártszervezet összetételét. Az új vezetők egészen másképpen kezdtek a dologhoz. Azzal kezdték, hogy összegyűjtötték a kommunistákat. A pártszervezet önkritika útján kiértékelte saját hibáit, ugyanakkor feltárta az adminisztráció hibáit is. A gyülésen megvitatták a konkrét technikai és szervezeti rendszabályokat, amelyeket a műhely és mindenekelőtt a kommunisták erejével kellett végrehajtani.

Előtérbe került a legfontosabb feladat: szigorú, napi ütemtervet bevezetni minden termelési részlegnél. Ennek a feladatnak a megoldására a pártszervezet a politikai tömegmunkát használta fel, megfelelő módon elosztotta a Párt erőit, a pártnapokon rendszeresen megvitatták az üzemi munka kérdéseit.

A pártszervezet és a műhelyfőnök figyelembe vette a munkások észrevételeit és javaslatait, ami felébresztette a kollektíva alkotó tevékenységét.

A műhely műszaki részlegein Mirojedov, Kladov, Brovkin, Gavrilov és a termelés más újítóinak kezdeményezésére nagyszabású mozgalom indult a gyorsvágási módszerek meghonosítása érdekében. Ez segítette elő részben a lemaradt hengermegmunkáló részleget ahhoz, hogy rövid idő alatt az élenjárók közé kerüljön.

A tekercselő részlegnél értékes javaslatot tett Vlagyimir Golovicsev, az ifjú kommunista tekercselő. Tökéletesen megtanulta az elektromos gépek forgórészének bonyolult tekercselési művészetét, elvállalta, hogy selejtmentesen dolgozik és visszautasította a munkaközbeni ellenőrzés segítségét. A műhely vezetői lelkesen támogatták az újító kezdeményezését és tapasztalatait elterjesztették a munkások többsége között.

Az agitátorok megmagyarázták a műhely kollektívájának, hogy milyen nagy jelentősége van a termékek minőségi javításának a terv túlteljesítése, a termelési költségek csök-

kentése szempontjából. Ennek eredményeképpen minden munkásban megnőtt a felelősség tudata. A termelési cégjegy becsülete mindenkit jobban kötelezett. Ezt egy számmal igazolhatjuk: a tekercselésre visszaadott forgórészek száma felére csökkent. A pártszervezet a műhely vezetőségével együtt megjavította a műhelyen belüli tervezést és az ütemtervért vívott harc élére állt. A kommunista sztahanovisták és az osztályok vezetői több értékes javaslatot tettek és vezettek be a napi ütemterv megvalósítása érdekében.

A pártszervezet állandó hatékony tömegellenőrzésének eredményeképpen, a műhely kollektívája kétszeresére növelte a forgórészek gyártását és olyan ütemben kezdett dolgozni, amellyel az üzem növekvő szükségleteit gyártmányaival kielégíthette.

A felsorolt példák természetesen nem ölelik fel az üzem pártellenőrzésének minden formáját, de megmutatják, hogy a pártellenőrzés ereje és hatékonysága jelentős mértékben megnövekszik, ha az ellenőrzés keresztülvitelében a pártszervezet minden erejét igénybevesszük.

A Párt az ellenőrzés hatékonyságát különböző módszerekkel mozdítja elő. Az üzemben a pártnapokon, az aktívagyűléseken, a pártszervezetek és a pártbizottság ülésein megvitatják az üzemi kérdéseket. A pártbizottság műszaki értekezleteket tart. Az egyes gazdasági kérdéseket a vezetőség megbeszéli a munkások különböző csoportjaival. A társadalmi ellenőrzés megszervezésével a pártszervezet felhívja az egész kollektíva figyelmét az üzem működésének fontos kérdéseire. A pártcsoportok szükség esetén aktívan beavatkoznak a termelésbe. Ezek azok a szükséges társadalmi formák, amelyek alkalmazása növeli a pártellenőrzés hatékonyságát s azt társadalmi, tömegellenőrzéssé fokozza.

A „Dinamo" üzemben a pártellenőrzés az egész pártszervezet ügye lett és ezzel magyarázható sokezres kollektívánknak a vezetés terén elért sikerei.

VI

A PÁRTELLENŐRZÉSNEK SZILÁRDAN A TÖMEGEKRE KELL TÁMASZKODNIA

Az olyan komoly dologban, mint a pártellenőrzés, a pártszervezet nem korlátozódhatik csak a saját erejére. Ez a pártellenőrzés társadalmi jellegéből következik.

Ha a pártszervezet ellenőrzésével komoly sikereket akar elérni, állandóan erősítenie kell kapcsolatait a pártonkívüli munkások, mérnökök, technikusok, tisztviselők tömegeivel, gondoskodnia kell arról, hogy a kommunisták állandóan a tömegek között legyenek, bolsevik szóval és személyes példával kezdeményezésekre serkentsék és bevonják aktív részvételre a társadalmi és termelő életbe.

Csak akkor érhetünk el tartós sikereket, ha a kollektíva minden erejét mozgósítjuk valamely feladat megoldására, ha mindenki egységesen tör egy cél felé.

Biztosíthatná-e például a pártszervezet saját erejével a tervenfelüli felhalmozás kötelezettségeit? Természetesen nem. Dolgozhatnának a kommunisták akármilyen jól, a tömegek részvétele és sokoldalú tapasztalata nélkül nem tudnák megoldani ezt a feladatot. Ilyen feladatot csak a teljes kollektíva oldhat meg. És a pártszervezet mozgósította a munkások, mérnökök, technikusok és tisztviselők teljes kollektíváját, élére állt a munka termelékenységének fokozásáért és a termékek önköltségének csökkentéséért folyó szocialista munkaversenynek, felhasználta az agitáció és propaganda minden formáját — a termelési értekezleteket,

munkásgyüléseket, üzemi- és faliujságokat, a Komszomol és a szakszervezet minden erejét.

A pártszervezet az üzem munkásaival való kapcsolatát a tömegszervezeteken, elsősorban a Komszomolon és a szakszervezeteken keresztül valósítja meg.

Az üzemi szakszervezet lényegében az üzem teljes kollektívája. A dolgozók 99 százaléka szakszervezeti tag. 43 műhelybizottság és 280 szakszervezeti csoport hatalmas erőt képvisel. A pártbizottság irányítva a szakszervezetet, legfőbb feladatául tüzi ki, hogy figyelje és irányítsa az üzemi kollektíva által vállalt kötelezettségek teljesítését, továbbá a dolgozók kulturális és életviszonyainak javítását.

A szakszervezet jól szervezte meg a szocialista munkaversenyt. Az üzem munkásainak, mérnökeinek, technikusainak és tisztviselőinek több mint 95 százaléka résztvesz benne. Az üzemben a szocialista munkaverseny többféle formája fejlödött ki: kollektív munkaverseny műhelyek, osztályok és brigádok között a legjobb mester, a szakma legjobb dolgozója, a kitünő minőséget termelő brigád és a kitünő minőséget termelő dolgozó címéért vívott munkaverseny, egyéni munkaverseny. A tömegek kezdeményezésére az utóbbi időben a szocialista munkaverseny újabb formái születtek: személyi takarékossági számlák bevezetése, a mérnöki dolgozók védnöksége a munkások felett, mérnökök és technikusok komplexbrigádjainak versenye: melyik nyujt több és jobb technikai segítséget a műhelyeknek, a gyorsvágók mozgalma.

A gazdasági kérdések és határozatok megvitatásában fontos szerepet játszanak a szakszervezeti gyülések. Rendszerint termelési értekezleteket tartanak. Ez a leghatásosabb módja annak, hogy nagy néptömegeket vonjanak be a gazdasági igazgatásba, megszüntessék a hiányosságokat és nehézségeket.

A háborúutáni időszakban óriási mértékben megnött a vállalatokban a kollektív szerződések jelentősége, ami hatalmas eszköz a munkások termelési és társadalmi aktivitásának fokozásában. A szakszervezet az egész kollektíva figyelmét a kollektív szerződés betartására összpontosítja.

A kollektív szerződés megvitatásában a szakszervezeti tagok 90 százaléka vesz részt. Számos olyan értékes javaslat hangzik el, amelyek aztán a gyakorlatban is megvalósulnak. Ennek az az eredménye, hogy a munkásokban erösödik a vállalat és saját munkájuk iránt érzett felelösség.

A termelésben hatalmas erö az ifjúság is. Az ifjúság tevékeny részt vesz a szocialista munkaversenyben, állandóan fejleszti szakmai tudását és döntö szerepet játszik az üzem sok fontosabb részlegén a termelési program teljesítésében.

A pártszervezet a Komszomolon keresztül irányítja és vonja be az ifjúságot a gazdasági feladatok megoldásába. A Komszomol sok értékes kezdeményezés megindítója. Így például 1948 elején a komszomolisták nagyszabású mozgalmat kezdtek az üzemben a takarékossági rendszer szigorú betartása érdekében. Harcot indítottak a pazarlás és a rossz gazdálkodás ellen. 1948 januárjában üzemi komszomolgyülés volt, amelyen az üzem igazgatója is elöadást tartott.

Az ifjúság konkrét kötelezettségeket vállalt az anyagtakarékosság, elektromos energia takarékosság, selejtcsökkentés terén és vállalta, hogy harcol mindenféle termelési veszteség ellen. Számtalan komszomolista és ifjúmunkás áll a termelés döntö helyein, éberen vigyáz arra, miként folyik a gazdálkodás a pénzzel, anyagokkal és azonnal leleplezik a pazarlás és a rossz gazdálkodás minden esetét. „Harci röplapjaikon" és „villámaikon" élesen kritizálják azokat az embereket, akik nem takarékoskodnak a nép javaival.

A „Dinamo" ifjú dolgozóinak munkaversenye nagyszerü eredményeket hozott. A Komszomol fennállásának 30. évfordulóján az üzem komszomolistái beszámoltak vívmányaikról. Az ifjúság munkájával 7 millió rubel értékü tervenfelüli terméket gyártott és biztosította több mint 2 millió rubel megtakarítását a terven felül.

Így a teljes kollektívát bevontuk a gazdasági és politikai feladatok megoldásába, megerösítettük a kommunisták élharcos szerepét és a pártonkívüli tömegekkel való kapcsolatát. Ezzel a pártszervezet fokozta vezetöszerepét a ter-

melésben és az adminisztráció tevékenységének hatékony-pártellenőrzésében. És ebben kell látnunk az alapját annak, hogy minden brigád, minden részleg, minden műhely és az egész üzem termelési tervének rendszeres, évről-évre, hónapról-hónapra való túlteljesítése hagyománnyá lett a „Dinamo" dolgozói körében.

Az 1946. évi tervet az üzem kollektívája határidő előtt teljesítette. Kibocsátottuk a háborúutáni első vasúti villamosmozdonyt. A Szovjetunióban elsőízben terveztünk és bocsátottunk ki két feszültségre dolgozó motoros-vagon szekciókat, megépítettük a mozdonyok első komplett elektromos felszerelését, a villanyhajtású autobuszokat. 1946-ban az üzem túlszárnyalta a villamos- és trolibuszfelszerelés termelésének háborúelőtti színvonalát.

A munka példátlan fellendülésének éve volt hazánkban az 1947-es év.

A szocialista munkaversenyek hatalmas hulláma, amelyet a leningrádiaknak az a felhívása váltott ki, hogy az évi tervet a Nagy Októberi Szocialista Forradalom 30. évfordulójára teljesítsük, elárasztotta az egész országot. Az egész nép támogatta a leningrádiak jelszavát: „Teljesítsük négy év alatt az ötéves tervet."

Üzemünk 1947-ben a Sztálini Alkotmány ünnepének előestéjére határidő előtt teljesítette az évi tervet és az alapvető termékek termelése terén túlszárnyalta a háborúelőtti színvonalat. A „Dinamo" dolgozói új gépekkel és készülékekkel gazdagították a szovjet elektromos gépgyártó és készülékgyártó ipart: új elektromos felszerelést vezettek be és gyártanak az autobuszok Diesel-motorjaihoz és a háromcsillés exkavátorhoz, új hajtórendszert szerkesztettek a földalatti villamoskocsikhoz, új trolibuszmotorokat gyártanak.

A háborúutáni időben, a háborúutáni sztálini ötéves terv döntő éve, az 1948-as év volt a legmegfeszítettebb az üzem kollektívája számára. Október 29-ére az üzem teljesítette az évi tervét, egy hónappal később pedig mennyiség szempontjából teljesítette az ötéves tervet is. 1948-ban az üzem másfélszer annyi elektromos felszerelést gyártott, mint 1947-ben. Az üzem kollektívája a bolsevik szabályhoz

híven kezdte meg az 1949-es évet: nem elégedett meg az elért eredményekkel, hanem még nagyobb sikerekért küzdött. Az üzem dolgozói az első öt hónap tervét határidő előtt teljesítették minden vonatkozásban. Június 16-án, a moszkvai ipari dolgozók Sztálin elvtárshoz írt levelének közzétételenapján, a „Dinamo" kollektívája kötelezettséget vállalt arra, hogy ötéves tervét mennyiség tekintetében 1949 december 21-re teljesíti, vagyis 3 év 11 hónap és 20 nap alatt kibocsátja a termékeknek azt a mennyiségét, amelyet az ötéves terv ír elő számára.

***

A Kirovról elnevezett „Dinamo" üzem kollektívája a háborúutáni ötéves terv befejezéséhez közeledik és teljesen megérti azokat az új és még sokkal nagyobb politikai és gazdasági feladatokat, amelyeket országunknak a kommunizmus felé való szakadatlan előrehaladása állít az üzem elé.

Az üzem pártszervezete mindenekelőtt abban látja a feladatok sikeres megoldásának az alapját, hogy megerősíti az üzem egész életére kiterjedően a politikai vezetést és megvalósítja a vállalat gazdasági tevékenységének a nagy tömegekre alapozott állandó pártellenőrzését. Miként a tapasztalat bizonyítja, csak ilyen feltételek mellett mozgósíthatjuk az üzem egész kollektívájának és az egyes dolgozók alkotó munkaenergiáját arra, hogy megoldjuk a még megoldatlan feladatokat és a lehető legnagyobb mértékben kihasználjuk minden belső erőnket és készletünket.

TARTALOM

Bevezetés 5

I. Harc a tervért és a vállalat gazdasági tevékenységének pártellenőrzése 10

II. A pártellenőrzés sikerének titka — a pártellenőrzés egybekapcsolása a politikai tömegmunkával 30

III. A pártellenőrzés a termelés és a termelés lehetőségeinek ismeretén alapul 42

IV. A pártellenőrzés hatékonyságának alapja — a bolsevik önkritika 63

V. A pártellenőrzés minden pártszervezet s minden kommunista ügye 69

VI. A pártellenőrzésnek szilárdan a tömegekre kell támaszkodnia 74

A fordítást ellenőrizte: Oláh József

3171. Franklin-nyomda. Budapest, VIII., Szentkirályi-utca 28.
Felelős: Janka Gyula

1.50 Ft

PÁRTÉPÍTÉS KISKÖNYVTÁRA

sorozat füzetei nélkülözhetetlenek pártépítő munkánkban

1. Sztálin: A kritikáról és önkritikáról ..... 2.—
2. Rákosi Mátyás beszámolója a MDP Központi Vezetőségének ülésén 1950. II. 10.-én ..... —.80
3. Makarov: Az üzemi pártcsoport ..... 1.—
4. Bahsijev: A Bolsevik Párt centralizmusa és demokratizmusa . 2.—
5. Farkas Mihály: Lenin és Sztálin tanítása a Pártról ..... 1.—
6. Sztálin: A kádermunkáról ..... 2.—
7. Cservenkov: A pártmunka fogyatékosságai és feladataink .... 2.—
8. Kádár János: A Párt és a tömegek kapcsolata a szocializmust építő népi demokráciánkban ..... —.80
9. A taggyűlések szerepe és jelentősége ..... —.80
10. Kalasnyikov: A bolsevik agitáció alapvonalai ..... 2.—
11. A tagjelölt- és tagfelvételről ..... 1.—
12. Sztorozsev—Szlepov: A végrehajtás ellenőrzése a szervezeti munka legfontosabb eleme ..... —.80
13. Malenkov: A pártszervezetek feladatai az ipar és a közlekedés terén ..... 1.—
14. Rjabov: A falusi alapszervezet ..... —.80
15. Sesepanszkij: Politikai tömegmunka a „Dzerzsinszkij" üzemben 2.—
16. A moszkvai agitátorok termelési tapasztalatai ..... 2.—
17. Az éberségről ..... 2.—
18. A szemináriumi munka tapasztalatai ..... 1.—
19. Az üzemi alapszerv (Boriszov) ..... —.80
20. Kravcsenko: Pártoktatás a moszkvai „Dinamo"-gyárban .... 1.—
21. Zsdanov: Módosítások a Szovjetunió Kommunista (bolsevik) Pártjának szervezeti szabályzatán 1.50
22. Matroszov: Hogyan használjuk fel a szépirodalmat a népnevelői munkában ..... 2.—
23. Goginava: Pártellenőrzés az üzemben 1.50
26. Carjov: Az üzemi pártszervezet a szocialista munkaverseny élén ..... 1.—

SZIKRA